

شماره ۴۷۲/۴۵۴۷۷

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۵۰۳۳۸/۳۱۳۹۵ مورخ ۱۳۹۳/۳/۲۵ در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون تصویب کنوانسیون میناماتا در مورد جیوه که با عنوان لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، با تصویب در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۴/۵/۱۸ و تأیید شورای محترم نگهبان، به پیوست ابلاغ می‌گردد.

شماره ۸۴۸۴۶

سازمان حفاظت محیط زیست

لایحه تصویب کنوانسیون میناماتا در مورد جیوه

ماده واحده – کنوانسیون میناماتا درمورد جیوه، مورخ ۲۰۱۳/۱۰/۱۰ میلادی (۱۳۹۲/۷/۱۸ هجری شمسی) مشتمل بر سی و پنج ماده و پنج پیوست (به شرح پیوست) تصویب و به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود اسناد تصویب را نزد امین اسناد تودیع نماید.

تبصره ۱– سازمان حفاظت محیط زیست مسؤول اجرای کنوانسیون می‌باشد و تغییر آن بر عهده دولت است.

تبصره ۲– رعایت اصل یکصدوسی‌ونهم(۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برای ارجاع هرگونه اختلاف به داوری در اجرای ماده (۲۵) کنوانسیون و رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون یادشده برای هرگونه اصلاح کنوانسیون یا پیوست‌های آن در اجرای مواد (۲۶) و (۲۷) کنوانسیون، الزامی است.

بسم الله الرحمن الرحيم

کنوانسیون میناماتا در مورد جیوه

اعضای این کنوانسیون:

با تصدیق این مطلب که جیوه یک ماده شیمیایی است که نگرانی جهانی را به خاطر دامنه وسیع انتقال، پایداری در محیط زیست در ارتباط با انسان، توان آن در انباشت زیستی در بوم سازگان و اثرات منفی مهم آن بر سلامت بشر و محیط زیست معطوف خود ساخته است.

با یادآوری تصمیم شماره ۲۵/۵ مورخ ۲۰ فوریه ۲۰۰۹ (۱۳۸۷/۱۲/۲) شورای حکام برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد برای شروع اقدام با یادآوری بند (۲۲۱) سند برون‌ده فرآهمایی (کنفرانس) توسعه پایدار سازمان ملل متحد با نام «آینده‌ای که ما می‌خواهیم»، که نتیجه‌ای موفق از مذاکرات درخصوص سند الزام‌آور جهانی در مورد جیوه است که مربوط به خطرات آن برای سلامت انسان و محیط زیست است.

با یادآوری تأیید مجدد اصول اعلامیه ریو در مورد محیط زیست و توسعه توسط فرآهمایی توسعه پایدار سازمان ملل متحد از جمله و به‌ویژه مسؤولیت‌های مشترک اما متمایز و تصدیق شرایط و توانایی‌های مربوط به دولت‌ها و نیاز به اقدام جهانی؛

با آگاهی از نگرانی‌های بهداشتی به ویژه در کشورهای در حال توسعه، ناشی از قرارگیری در معرض جیوه جمعیت آسیب‌پذیر، به‌ویژه زنان، کودکان و از طریق آنها، نسلهای آتی؛

با توجه به آسیب‌پذیری‌های خاص بوم‌سازگان‌های قطب شمال و جوامع بومی به دلیل بزرگنمایی زیستی جیوه و آلودگی غذاهای سنتی و با نگرانی در مورد جوامع بومی و به طور کلی‌تر در ارتباط با اثرات جیوه؛

با تصدیق درسهای اساسی از بیماری میناماتا، به ویژه اثرات جدی بهداشتی و زیست‌محیطی ناشی از آلودگی جیوه، و نیاز به حصول اطمینان از مدیریت مناسب جیوه و جلوگیری از چنین رویدادهایی در آینده؛

با تأکید بر اهمیت حمایت‌های مالی، فنی، فن‌آوری، و ظرفیت‌سازی، به ویژه برای کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصاد در حال گذار به منظور تقویت توانایی‌های ملی مدیریت جیوه و ارتقای اجرای مؤثر کنوانسیون؛

همچنین با تصدیق فعالیت‌های سازمان بهداشت جهانی در حفاظت از سلامت انسان در ارتباط با جیوه و نقش موافقتنامه‌های زیست‌محیطی چندجانبه مربوط به ویژه

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به پیوست «قانون تصویب کنوانسیون میناماتا در مورد جیوه» که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ هجدهم مردادماه یکهزار و سیصد و نود و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۴/۶/۴ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۴۷۲/۴۵۴۷۷ مورخ ۱۳۹۴/۶/۳۰ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده، جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

با توجه به اصل یکصد و بیست و پنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اجرای مفاد کنوانسیون منوط به انجام تشریفات امضاء سند، نزد امین اسناد و ترتیبات مندرج در ماده (۳۱) کنوانسیون می‌باشد.

رئیس جمهور – حسن روحانی

کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون‌مرزی مواد زاید زیان‌بخش و دفع آنها و کنوانسیون روتردام درمورد آیین اعلام رضایت قبلی برای برخی مواد شیمیایی و سموم دفع آفات خطرناک در تجارت بین‌المللی؛

با تصدیق اینکه این کنوانسیون و دیگر موافقتنامه‌های بین‌المللی در زمینه محیط‌زیست و تجارت مورد حمایت متقابل هستند.

با تأکید بر اینکه هیچ چیز در این کنوانسیون برای تأثیر بر حقوق و تعهدات برگرفته هر عضو از هر موافقتنامه بین‌المللی موجود در نظر گرفته نشده است.

با درک اینکه محتویات اسناد فوق برای ایجاد یک سلسله مراتب میان این کنوانسیون و سایر اسناد بین‌المللی در نظر گرفته نشده‌اند.

با توجه به اینکه هیچ چیز در این کنوانسیون مانع از اتخاذ اقدامات اضافی داخلی یک عضو طبق مفاد این کنوانسیون در تلاش برای حفاظت از سلامت انسان و محیط‌زیست در قبال قرار گرفتن در معرض جیوه طبق دیگر تعهدات آن عضو به موجب حقوق بین‌الملل حاکم نمی‌گردد.

به شرح زیر توافق نمودند:

ماده ۱–هدف

هدف این کنوانسیون حفاظت از سلامت انسان و محیط زیست از انتشار و رهاسازی جیوه و ترکیبات جیوه از منابع انسان‌ساز آن است.

ماده ۲– تعاریف

از نظر این کنوانسیون:

الف – «معدن‌کاری طلای مقیاس کوچک و استحصال مقدماتی (آرتیزانال)» به معنی معدن‌کاری طلا است که توسط یک فرد یا مؤسسات کوچک با سرمایه‌گذاری و تولید محدود انجام می‌شود.

ب – «بهترین فنون در دسترس» به معنی ففونی است که بیشترین اثر را بر جلوگیری و در صورت عدم امکان، در کاهش انتشار و رهاسازی جیوه به هوا، آب و خاک و همچنین بر تأثیرات چنین انتشار و رهاسازی بر محیط زیست به‌طور کلی، با توجه به ملاحظات اقتصادی و فنی برای یک عضو مشخص یا تأسیسات مشخص در سرزمین آن عضو دارد.

در این زمینه:

1– «بهترین» به معنی مؤثرترین در دستیابی به سطح کلی بالایی از حفاظت از محیط‌زیست به طور کلی است.

۲– فنون «در دسترس» در مورد یک عضو مشخص یا تأسیسات مشخص در سرزمین آن عضو به معنی ففونی هستند که در سطحی توسعه یافته‌اند که به آن عضو اجازه اجراء در یک بخش صنعت مربوط به موجب شرایط فنی و اقتصادی پایدار و مناسب با توجه به هزینه‌ها و منافع را بدهد، خواه این فنون در سرزمین آن عضو مورد استفاده قرار گیرند یا نگیرند، یا توسعه داده شوند یا نشوند، آن فنون طبق آنچه که آن عضو تعیین نموده در دسترس‌کاربر تأسیسات قرارگیرد؛ و

۳– «فنون» به معنی فن‌آوری‌های مورد استفاده، شیوه‌های عملیاتی و روشهای طراحی، ساخت، نگهداری، بهره‌برداری و خارج سازی از خط تأسیسات است.

پ – « بهترین شیوه‌های زیست محیطی » به معنی کاربرد ترکیبی از مناسب ترین راهبردها و اقدامات کنترلی زیست محیطی است.

ت – «جیوه» به معنی عنصر جیوه (هاش‌جی) با شماره ثبت شناسایی ۶۹۷–۷۴۳۹) است.

ث – «ترکیب جیوه» به معنی هر ماده شامل اتمهای جیوه و یک یا چند اتم از عناصر شیمیایی دیگر است که تنها با واکنش‌های شیمیایی می‌تواند به ترکیبات مختلف تفکیک گردد.

ج – «محصولات حاوی جیوه» به معنی یک محصول یا جزئی از محصول است که حاوی جیوه یا ترکیبات جیوه هستند که عمدأ به آن اضافه شده‌اند.

چ - «عضو» عبارت از یک دولت یا سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای است که رضایت خود را برای التزام به این کنوانسیون اعلام کرده‌است وکنوانسیون در مورد آن لازم‌الاجراء است.

ح - «اعضای حاضر و رأی دهنده» به معنی اعضای حاضر و رأی‌دهنده مثبت یا منفی در نشست اعضاء است.

خ - «معدن‌کاری مقدماتی جیوه» به معنی معدن‌کاری است که در آن ماده اصلی مورد کاوش، جیوه است.

د - «سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای» به معنی سازمانی است که توسط دولتهای حاکم در یک منطقه مشخصی ایجاد شده است و کشورهای عضو آن در رابطه با موضوعاتی که این کنوانسیون ناظر بر آنها است، به آن سازمان صلاحیت داده‌اند و به آن اختیار داده شده است تا طبق مقررات داخلی خود برای امضاء، تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به کنوانسیون اقدام نماید.

ذ - «استفاده مجاز» به معنی هرگونه استفاده عضو از جیوه یا ترکیبات جیوه طبق این کنوانسیون، شامل اما نه محدود به استفاده‌های طبق مواد (۳)، (۴)، (۵)، (۶) و (۷) است.

ماده ۳- منابع تأمین جیوه و تجارت آن

۱- از نظر این ماده:

الف - اشاره به «جیوه» شامل ترکیبات جیوه با سایر مواد از جمله آلیاژهای جیوه، با غلظت جیوه حداقل نود و پنج درصد (۹۵٪) وزنی است، و

ب - «ترکیب جیوه» به معنی کلرید جیوه (۱) (به عنوان جیوه سفید نیز شناخته می‌شود)، اکسید جیوه (۲)، سولفات جیوه (۲)، نیترات جیوه (۲)، سیماب و سولفید جیوه است.

۲- مفاد این ماده نباید در موارد زیر اعمال شود:

الف - مقادیر جیوه یا ترکیبات آن که برای استفاده در تحقیقات در مقیاس آزمایشگاهی یا به عنوان یک استاندارد مرجع هستند؛ یا

ب - مقادیر بسیار ناچیز طبیعی جیوه یا ترکیبات جیوه موجود در محصولاتی مانند فلزات غیر جیوه‌ای، سنگ معدن، یا محصولات معدنی از جمله ذغال‌سنگ، یا محصولات مشتق از این مواد، و مقادیر بسیار ناچیز ناخواسته در محصولات شیمیایی؛ یا

پ - محصولات حاوی جیوه

۳- هر عضو نباید اجازه انجام معدن‌کاری مقدماتی جیوه را از تاریخ لازم‌الاجراء شدن کنوانسیون برای آن، در حال اجراء نمی‌باشد، در سرزمین خود صادر کند.

۴- هر عضو باید اجازه انجام معدن‌کاری مقدماتی جیوه در سرزمین خود را که در تاریخ لازم‌الاجراءشدن کنوانسیون برای آن، در حال اجراء بوده است، تنها برای یک دوره حداکثر پانزده ساله پس از آن تاریخ صادر کند. در طی این مدت، جیوه حاصل از آن معدن کاری باید تنها در تولید محصولات حاوی جیوه طبق ماده (۴)، در فرآیندهای تولید طبق ماده (۵) استفاده شود، یا طبق ماده (۱۱) با استفاده از عملیاتی که به فرآوری، بازیافت، تعمیر، استفاده مستقیم یا استفاده‌های جایگزین منجر نمی‌شود، امحاء شود.

۵- هر عضو باید:

الف - برای شناسایی انبارهای فردی با بیش از پنجاه تن جیوه یا ترکیبات جیوه، همچنین منابع تولید انبارهای جیوه با تولید سالانه بیش از ده تن که در داخل سرزمین آن عضو قرار دارد تلاش کند،

ب - چنانچه عضوی مشخص نماید که جیوه اضافی ناشی از انهدام تأسیسات کلر قلیایی در دسترس است، اقدام لازم را اتخاذ نماید تا اطمینان حاصل شود امحای این جیوه طبق دستورالعمل‌های مدیریت صحیح زیست محیطی موضوع جزء (الف) بند (۳) ماده (۱۱)، با استفاده از عملیاتی که به‌فرآوری، بازیافت، تعمیر، استفاده مستقیم یا استفاده‌های جایگزین منجر نمی‌شود.

۶- هر عضو نباید اجازه انجام صادرات جیوه را صادر کند به جز:

الف - به عضوی که به یک عضو صادرکننده اعلام رضایت کتبی نموده است و تنها برای اهداف زیر:

۱- استفاده مجاز برای کشور واردکننده به موجب این کنوانسیون؛ یا

۲- ذخیره نمودن موقت صحیح زیست محیطی طبق ماده (۱۰)؛ یا

ب - به یک کشور غیرعضوی که به یک عضو صادرکننده اعلام رضایت کتبی نموده است از جمله گواهینامه‌ای که بیانگر آن است که:

۱- کشور غیرعضو در حال انجام اقداماتی برای حصول اطمینان از حفاظت از سلامت انسان و محیط زیست و اطمینان از رعایت مفاد مواد (۱۰) و (۱۱) توسط آن عضو است؛ و

۲- این جیوه تنها برای استفاده مجاز توسط یک عضو به موجب این کنوانسیون یا برای ذخیره نمودن موقت صحیح زیست محیطی طبق ماده (۱۰) استفاده خواهد شد.

۷- عضو صادرکننده می‌تواند بر یک اطلاعیه کلی به دبیرخانه توسط عضو یا کشور غیرعضو واردکننده به عنوان اعلام رضایت کتبی مقرر در بند (۶) تکیه کند. این اطلاعیه کلی باید هرگونه شرایطی را تنظیم کند که به موجب آن، کشور عضو یا غیرعضو واردکننده اعلام رضایت می‌کند. اطلاعیه می‌تواند در هر زمان توسط آن عضو یا کشور غیرعضو ابطال شود. دبیرخانه باید ثبت عمومی همه این اظهارنامه‌ها را نگهداری کند.

۸ - هرعضو نباید واردات جیوه از یک کشور غیرعضو را که به آن اعلام رضایت کتبی خواهدکرد، مجازکند، مگراینکه کشور غیرعضو گواهینامه‌ای را ارائه نموده باشد که آن جیوه از منابعی نمی‌باشد که به موجب بند(۳) و جزء (ب) بند (۵) غیرمجاز شناخته شده‌اند.

۹- عضوی که اطلاعیه کلی اعلام رضایت به موجب بند (۷) را ارائه می‌دهد، می‌تواند تصمیم بگیرد که بند (۸) را اعمال نکند، مگر اینکه محدودیت‌های جامعی را در مورد صادرات جیوه حفظ نماید و اقدامات داخلی را برای حصول اطمینان از مدیریت شدن جیوه وارداتی به روش صحیح زیست‌محیطی اجراء کند. عضو باید اطلاعیه‌ای را در مورد این تصمیم از جمله اطلاعات مشروح از محدودیت‌های صادراتی و اقدامات نظارتی داخلی خود و نیز اطلاعاتی در مورد مقادیر و کشورهای مبدا، جیوه وارد شده از کشور غیرعضو به دبیرخانه ارائه کند. دبیرخانه باید ثبت عمومی همه این اطلاعیه‌ها را نگهدارد. کارگروه اجراء و رعایت باید هریک از اطلاعیه‌های مزبور و اطلاعات پشتیبانی‌کننده را طبق ماده (۱۵) بررسی و ارزیابی کند و می‌تواند در صورت اقتضاء به فرآهمایی اعضاء پیشنهاد بدهد. ۱۰- رویه مندرج در بند (۹) باید تا پایان اجلاس دوم فرآهمایی اعضاء قابل دسترس باشد. پس از آن زمان، رویه مزبور دیگر نباید در دسترس باشد، به جز در رابطه با عضوی که اطلاعیه‌ای را به‌موجب بند(۹) پیش از پایان اجلاس دوم کنفرانس اعضاء ارائه کرده باشد، مگر اینکه فرآهمایی اعضاء بنا بر رأی اکثریت نسبی اعضای حاضر و رأی‌دهنده تصمیم دیگری بگیرد.

۱۱- هر عضو باید در گزارش ارائه شده خود به موجب ماده(۲۱)، اطلاعاتی را درج کند که نشان می‌دهد الزامات این ماده رعایت شده است.

۱۲- فرآهمایی اعضاء باید در اولین اجلاس خود، راهنمایی بیشتری را در ارتباط با این ماده به ویژه در رابطه با جزء(الف) بند(۵)، بندهای(۶) و(۸) فراهم آورد و محتوای مقرر در گواهینامه موضوع جزء(ب) بند (۶) و بند(۸) را تدوین و تصویب کند.

۱۳- فرآهمایی اعضاء باید ارزیابی کند آیا تجارت ترکیبات خاص جیوه، در راستای هدف این کنوانسیون است و بررسی نماید آیا ترکیبات خاص جیوه باید با فهرست شدن در یک پیوست اضافی تصویب شده طبق ماده(۲۷) مشمول بندهای(۶) و(۸) قرار گیرد یا نگیرد.

ماده ۴- محصولات حاوی جیوه

۱- هر عضو با اتخاذ اقدامات مناسب نباید اجازه ساخت، واردات یا صادرات محصولات حاوی جیوه مندرج در بخش اول پیوست (الف) را پس از تاریخ مشخص شده برای خروج آن محصولات بدهد، مگر چنانچه در پیوست (الف) برای آن استثناء درنظرگرفته شده باشد یا به موجب ماده (۶) مشمول معافیت شده باشد.

۲- یک عضو می‌تواند به عنوان جایگزینی برای بند(۱)، در زمان تصویب یا لازم‌الاجراء شدن اصلاحیه پیوست(الف) در مورد آن، مشخص نماید که راهبردها یا اقدامات مختلفی را در خصوص محصولات مندرج در بخش اول پیوست(الف) اجراء خواهد کرد. یک عضو تنها در صورتی می‌تواند این گزینه را انتخاب کند که بتواند نشان دهد که قبلاً توانسته است میزان تولید، واردات و صادرات بخش زیادی از محصولات مندرج در بخش اول پیوست(الف) را تا حد زیادی کاهش داده است یا راهبردها و اقداماتی را جهت کاهش استفاده جیوه در سایر محصولاتی که در بخش اول فهرست(الف) درج نشده‌اند، در زمان اعلام تصمیم خود به دبیرخانه برای استفاده از این گزینه، انجام داده است. به‌علاوه عضوی که این گزینه را انتخاب می‌کند:

الف - باید شرحی از راهبردها یا اقدامات انجام شده از جمله میزان جیوه کاهش داده شده را در اولین فرصت به فرآهمایی اعضاء گزارش نماید.

ب - باید راهبردها یا اقداماتی را برای کاهش مصرف جیوه در هر یک از محصولات مندرج در بخش اول پیوست(الف) که در مورد آنها نتیجه قابل توجهی حاصل نشده است، اجراء کند.

پ - باید اقدامات بیشتری را برای نیل به کاهش بیشتر بررسی نماید.

ت - نباید واجد شرایط برای ادعای معافیت به موجب ماده(۶) برای آن گروه از محصولاتی باشد که برای آنها این گزینه انتخاب شده است.

حداکثر پنج سال پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون، فرآهمایی اعضاء باید به عنوان بخشی از فرآیند بازنگری به موجب بند(۸)، پیشرفت کار و اثربخشی اقدامات انجام شده به موجب این بند را بازنگری نماید.

۳- هر عضو باید درخصوص محصولات حاوی جیوه مندرج در بخش دوم پیوست (الف) طبق مفاد مندرج در آن اقداماتی را اتخاذ نماید.

۴- دبیرخانه باید براساس اطلاعات ارائه شده توسط اعضا، اطلاعاتی را در خصوص محصولات حاوی جیوه و گزینه‌های جایگزین آن، جمع‌آوری و نگهداری نماید و اطلاعات مزبور را برای همگان قابل دستیابی کند. دبیرخانه باید سایر اطلاعات مربوط ارائه شده توسط اعضا را نیز برای عموم قابل‌دسترس نماید.

۵- هر عضو باید اقداماتی را اتخاذ کند تا از گنجاندن محصولات حاوی جیوه‌ای که تولید، واردات و صادرات آنها برای آن عضو به موجب این ماده ممنوع شده است، در محصولات مونتاژشده جلوگیری نماید.

۶- هر عضو باید تا پیش از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برای آن، از تولید و توزیع تجاری محصولات حاوی جیوه که در زمره هیچ یک از مصارف شناخته شده محصولات حاوی جیوه نیستند، جلوگیری نماید، مگر اینکه نتایج ارزیابی خطرات و منافع آن محصول بیانگر داشتن فواید بهداشت انسانی و زیست محیطی باشد. هر عضو باید در صورت اقتضاء اطلاعات مربوط به این قبیل محصولات، از جمله اطلاعات راجع به خطرات و منافع آن محصول برای بهداشت انسانی و زیست محیطی را به دبیرخانه ارائه نماید. دبیرخانه این اطلاعات را در دسترس عموم قرار خواهد داد.

۷- هر عضو می‌تواند پیشنهاد اضافه شدن یک محصول حاوی جیوه به پیوست(الف) را که باید شامل اطلاعات راجع به امکان دسترسی، امکان‌سنجی فنی و اقتصادی، خطرات و منافع بهداشتی و زیست محیطی جایگزین‌های بدون جیوه آن محصول با در نظر گرفتن اطلاعات مربوط به بند(۴) به دبیرخانه ارائه نماید.

۸- فرآهمایی اعضا باید حداکثر پنج‌سال پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون، پیوست(الف) را بازنگری نماید و می‌تواند اصلاحات آن پیوست را طبق ماده(۲۷) بررسی کند.

۹- فرآهمایی اعضا در بازنگری پیوست(الف) به موجب بند(۸)، باید حداقل موارد زیر را در نظر بگیرد:

الف - هر پیشنهاد ارائه شده به موجب بند(۷)؛

ب - اطلاعات قابل دسترس به موجب بند(۴)؛و

پ - دسترسی اعضا به گزینه‌های جایگزین بدون جیوه که با در نظر گرفتن خطرات و منافع بهداشت انسانی و زیست محیطی از لحاظ فنی و اقتصادی امکان پذیر هستند.

ماده ۵- فرآیندهای تولیدی که در آن جیوه یا ترکیبات آن استفاده می‌شوند.

۱- از نظر این ماده و پیوست(ب)، فرآیندهای تولیدی که در آنها از جیوه یا ترکیبات آن استفاده می‌گردد نباید شامل فرآیندهایی که محصولات حاوی جیوه در آنها استفاده می‌شود، فرآیندهای ساخت محصولات حاوی جیوه یا فرآیندهای پردازش پسماندهای جیوه باشند.

۲- هر عضو با انجام اقدامات مناسب نباید اجازه استفاده از جیوه یا ترکیبات آن را در فرآیندهای تولیدی مندرج در بخش اول پیوست(ب) برای فرآیندهای منفرد، پس از تاریخ تعیین‌شده برای متوقف نمودن استفاده از آنها بدهد به جز در مواردی که آن عضو معافیتی را به موجب ماده(۶) این کنوانسیون به ثبت رسانده باشد.

۳- هر عضو باید اقداماتی را اتخاذ کند تا استفاده از جیوه یا ترکیبات آن را در فرآیندهای مندرج در بخش دوم پیوست(ب) طبق مفاد مندرج در آن محدود نماید.

۴- دبیرخانه باید براساس اطلاعات ارائه شده توسط اعضا، اطلاعات مربوط به فرآیندهای مصرف‌کننده جیوه یا ترکیبات آن و جایگزین‌های آنها را گردآوری و نگهداری نماید و اطلاعات مزبور را برای همگان قابل دسترس کند. سایر اطلاعات مربوط نیز می‌تواند توسط اعضا ارائه شود و توسط دبیرخانه برای همگان قابل دسترس گردد.

۵- هر عضو دارنده یک یا چند تأسیسات که از جیوه یا ترکیبات آن در فرآیندهای تولیدی مندرج در پیوست(ب) استفاده می‌کند باید:

الف - در خصوص انتشار و رهاسازی جیوه یا ترکیبات آن که ناشی از تأسیسات مزبور می‌باشند، اقداماتی را اتخاذ نماید؛

ب - در گزارش‌های خود که به موجب ماده(۲۱) ارائه شده است، اطلاعات راجع به اقدامات اتخاذشده به موجب این بند را درج نماید؛ و

پ - تلاش کند تا حداکثر سه سال پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برای آن، تأسیسات موجود در سرزمین خود را که از جیوه یا ترکیبات آن در فرآیندهای مندرج در پیوست(ب) استفاده می‌کنند، شناسایی نماید و اطلاعات مربوط به تعداد و نوع تأسیسات مزبور و مقدار حدودی جیوه یا ترکیبات جیوه مصرفی سالانه در آن تأسیسات را به دبیرخانه ارائه کند. این اطلاعات باید توسط دبیرخانه برای همگان قابل دسترس گردد.

۶- هر عضو نباید اجازه استفاده از جیوه یا ترکیبات آن را در تأسیسات استفاده‌کننده از فرآیندهای تولیدی مندرج در پیوست(ب) که تا پیش از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برای آن، وجود نداشته است، بدهد. هیچ‌گونه معافیتی نباید در مورد این قبیل تأسیسات اعمال شود.

۷- هر عضو باید از توسعه هر تأسیسات استفاده‌کننده از فرآیندهای تولیدی که در آنها از جیوه یا ترکیبات آن به طور عمدی استفاده می‌شود و تا پیش از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون وجود نداشته‌اند جلوگیری کند، جز در مواردی که آن عضو بتواند برای قانع کردن فرآهمایی اعضا نشان دهد فرآیندهای تولیدی دارای منافع زیست محیطی و بهداشتی مشخص هستند و هیچ گزینه بدون جیوه‌ای که از نظر اقتصادی و فنی قابل دسترس باشد و چنین منافعی را با خود همراه داشته باشد وجود ندارد.

۸- اعضا تشویق می‌شوند تا اطلاعات راجع به توسعه فن‌آوری‌های نوین مربوط، گزینه‌های جایگزین بدون جیوه که از نظر فنی و اقتصادی قابل دسترسی هستند، اقدامات و فنون احتمالی برای کاهش و در صورت امکان حذف کاربرد جیوه و ترکیبات آن و انتشار و رهاسازی جیوه و ترکیبات آن ناشی از فرآیندهای تولیدی مندرج در پیوست(ب) را تبادل نمایند.

۹- هر عضو می‌تواند پیشنهاد اصلاح پیوست(ب) را به منظور درج یک فرآیند تولیدی که در آن جیوه یا ترکیبات آن استفاده می‌شود، ارائه دهد. پیشنهاد مزبور باید شامل اطلاعات راجع به امکان دسترسی، امکان‌سنجی فنی و اقتصادی، خطرات و منافع بهداشتی و زیست محیطی جایگزین‌های بدون جیوه آن محصول باشد.

۱۰- فرآهمایی اعضا باید حداکثر پنج سال پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون، پیوست(ب) را بازنگری نماید و می‌تواند اصلاحات آن پیوست را طبق ماده(۲۷) بررسی کند.

۱۱- فرآهمایی اعضا باید در هرگونه بازنگری پیوست(ب) به موجب بند (۱۰) باید حداقل موارد زیر را در نظر بگیرد:

الف - هر پیشنهاد ارائه شده به موجب بند (۹)؛

ب - اطلاعات قابل دسترس به موجب بند (۴)؛ و

پ - دسترسی اعضا به گزینه‌های جایگزین بدون جیوه که با درنظرگرفتن خطرات و منافع بهداشت انسانی و زیست محیطی از لحاظ فنی و اقتصادی امکان‌پذیر هستند.

ماده ۶- معافیت‌های قابل استفاده بنا به درخواست عضو

۱- هر کشور یا سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای می‌تواند یک یا چند معافیت از تاریخ‌های توقف مندرج در پیوستهای (الف) و (ب)، که از این پس به عنوان «معافیت» نامیده می‌شود را در موارد زیر با ارسال اطلاعیه کتبی به دبیرخانه اعلام نماید:

الف - در هنگام عضو شدن در این کنوانسیون؛ یا

ب - در صورت اضافه شدن هر محصول حاوی جیوه به عنوان اصلاح پیوست(الف) یا اضافه شدن هر فرآیند تولیدی که در آن جیوه استفاده شده به عنوان اصلاح پیوست(ب) حداکثر تا تاریخی که در آن اصلاحیه حاکم، برای آن عضو لازم‌الاجراء می‌شود. هر یک از موارد ثبت، باید به همراه بیانیه توضیحی در خصوص نیاز آن عضو برای معافیت باشد.

۲- یک معافیت می‌تواند یا برای یک دسته‌بندی مندرج در فهرست پیوست (الف) یا (ب)، یا برای دسته‌بندی فرعی تعیین‌شده توسط هر کشور یا سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای ثبت شود.

۳- نام هر عضوی که یک یا چند معافیت دارد، باید در دفتر ثبت مشخص گردد. دبیرخانه باید دفتر ثبت را ایجاد و نگهداری و برای همگان نیز قابل دسترس نماید.

۴- دفتر ثبت باید شامل:

الف - فهرستی از اعضائی باشد که دارای یک یا چند معافیت است.

ب - معافیت یا معافیت‌های ثبت شده برای هر عضو؛ و

پ - زمان پایان هر معافیت

۵- همه معافیت‌ها به موجب بند(۱)، پنج سال پس از تاریخ توقف مربوط به موارد مندرج در پیوست(الف) یا(ب) منقضی خواهند شد، مگر اینکه دوره کوتاه‌تری توسط عضو در دفتر ثبت مشخص شده باشد.

۶- فرآهمایی اعضا می‌تواند بر اساس درخواست یک عضو برای تمدید زمان معافیت برای پنج سال، تصمیم‌گیری کند، مگر اینکه آن عضو، زمان کوتاه‌تری را درخواست نماید. فرآهمایی اعضا برای تصمیم‌گیری خود باید موارد زیر را در نظر بگیرد:

الف - گزارش توجیهی آن عضو در خصوص نیاز به تمدید معافیت و رؤس اقدامات برعهده گرفته‌شده و طراحی‌شده برای رفع نیاز به معافیت به محض آن که امکانپذیر شود.

ب - اطلاعات قابل دسترس از جمله در خصوص دسترس بودن محصولات و فرآیندهای جایگزین که عاری از جیوه هستند یا متضمن مصرف جیوه کمتری نسبت به میزان مورد نظر برای معافیت است؛ و

ب - اقدامات برنامه‌ریزی شده یا در حال اجراء برای نگهداری جیوه به روشهای صحیح زیست محیطی و دفع پسماندهای جیوه، یک معافیت می‌تواند تنها یک بار برای هر زمان توقف هر محصول تمدید گردد.

۷- یک عضو می‌تواند در هر زمانی با اعلام کتبی به دبیرخانه از معافیت انصراف دهد. انصراف از معافیت در تاریخ مشخص‌شده دراطلاعیه نافذ خواهد شد.

۸ - علی‌رغم بند(۱)، هیچ کشور یا سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای نمی‌تواند معافیتی را پس از پنج سال از تاریخ توقف محصول یا فرآیند مربوط مندرج در پیوست‌های(الف) و(ب) ثبت نماید، مگر اینکه یک یا چند عضو که برای آن محصول یا فرآیند کماکان ثبت معافیت کرده‌اند، به موجب بند(۶) مجوز تمدید دریافت کرده باشند. در چنین مواردی یک کشور یا سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای می‌تواند در زمانهای درنظر گرفته‌شده در جزءهای (الف) و (ب) بند (۱) برای آن محصول یا فرآیند معافیتی را ثبت کند که باید ده سال پس از تاریخ مربوط به توقف آن محصول یا فرآیند منقضی گردد.

۹- هیچ عضوی نمی‌تواند در هر زمان پس از ده سال پس از تاریخ توقف تولید محصول یا فرآیند مندرج در پیوستهای (الف) و(ب) معافیت معتبری را داشته باشد.

ماده ۷- معدن کاری طلای مقیاس کوچک و استحصال مقدماتی (آرتیزانال)

۱- اقدامات مندرج در این ماده و پیوست (پ) در مورد معدن کاری طلای مقیاس کوچک و استحصال مقدماتی(آرتیزانال) و فرآیند استحصال طلا از سنگ معدن با استفاده از مخلوط جیوه اعمال می‌گردد.

۲- هر عضوی که دارای معدن کاری طلای مقیاس کوچک و استحصال مقدماتی (آرتیزانال) و فرآیند مشمول این ماده در سرزمین خود است باید برای کاهش و اگر امکان‌پذیر باشد حذف استفاده از جیوه و ترکیبات آن و همچنین کاهش و حذف انتشار و رهاسازی جیوه ناشی از معدن کاری و فرآیند مزبور در محیط زیست اقدام نماید.

۳- هر عضو اگر در هر زمانی تشخیص دهد که معدن کاری طلای مقیاس کوچک و استحصال مقدماتی (آرتیزانال) در سرزمین آن، بیشتر از مقدار ناچیز است باید مراتب را به دبیرخانه اطلاع بدهد. در صورت تشخیص مزبور، آن عضو باید:

الف - برنامه اقدام ملی را طبق پیوست (پ) تهیه و اجراء نماید.

ب - برنامه اقدام ملی خود را حداکثر سه سال پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برای آن، یا سه سال پس از اعلام به دبیرخانه - هر کدام مؤخرتر باشد- به دبیرخانه؛ و پ - پس از آن، هر سه سال، پیشرفت حاصل شده در ایفای تعهدات خود به موجب این ماده را بازنگری نماید و در گزارش ارائه شده خود به موجب ماده (۲۱) بازنگری‌های مزبور را درج نماید.

۴- اعضاء می‌توانند برای نیل به اهداف این ماده با یکدیگر و در صورت اقتضاء با سازمان‌های بین دولتی و سایر نهادها همکاری نمایند. این همکاری‌ها ممکن است شامل موارد زیر باشد:

الف - تدوین راهبردهایی برای جلوگیری از استفاده از جیوه یا ترکیبات آن در معدن کاری طلای مقیاس کوچک و استحصال مقدماتی (آرتیزانال)

ب - آموزش، توسعه و ابتکارات ظرفیت سازی

پ - ترغیب تحقیق در روشهای جایگزین پایدار بدون جیوه

ت - مهیا نمودن کمک فنی و مالی

ث - مشارکت برای کمک به اجرای تعهدات خود به موجب این ماده؛ و

ج - استفاده از سازوکارهای موجود تبادل اطلاعات برای افزایش سطح دانش، بهترین شیوه‌های زیست محیطی و فن‌آوری‌های جایگزین که به لحاظ زیست محیطی، فنی، اجتماعی و اقتصادی ماندگار هستند.

ماده ۸ - انتشار

۱- این ماده در ارتباط با کنترل و چنانچه امکان‌پذیر باشد، کاهش انتشار «جیوه و ترکیبات آن » به اتمسفر که به طور کلی «جیوه کل» نامیده می‌شود، از طریق انجام اقداماتی برای کنترل انتشار از منابع نقطه‌ای مشمول دسته بندی‌های منبع مندرج در پیوست (ت) است.

۲- از نظر این ماده :

الف - «انتشار» به معنی انتشار جیوه یا ترکیبات آن در اتمسفر است.

ب - «منبع مربوط» به معنی منبعی است که نام آن مشمول یکی از دسته‌بندی‌های منبع مندرج در پیوست(ت) باشد. یک عضو می‌تواند چنانچه بخواهد، معیارهایی را برای تعیین منابع مشمول دسته‌بندی‌های مندرج در فهرست(ت) تدوین نماید به شرطی که معیارهای درنظرگرفته‌شده برای هر دسته‌بندی به‌گونه‌ای باشد که شامل حداقل هفتاد و پنج‌درصد (۷۵%) انتشار ناشی آن دسته‌بندی باشد.

ب - «منبع جدید» به معنی هر منبع مربوط مندرج در یک دسته‌بندی مندرج در پیوست(ت) است که ساخت یا تغییر اساسی آن حداقل یک سال پس از تاریخ‌های زیر شروع شده باشد:

۱- لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برای عضو ذی‌ربط؛ یا

۲- لازم‌الاجراء شدن اصلاحیه پیوست(ت) برای عضو ذی‌ربط چنانچه منبع تنها به دلیل آن اصلاحیه، مشمول مفاد این کنوانسیون شود.

ت - «تغییر اساسی» به معنی تغییر منبع مربوط است که منجر به افزایش قابل توجهی در میزان انتشار گردد، به استثنای هرتغییر در میزان انتشار ناشی از بازیابی محصولات جانبی. تصمیم‌گیری در مورد اساسی بودن یا نبودن تغییر، با عضو ذی‌ربط است.

ث - «منبع موجود» به معنی هر منبع مربوطی به غیر از منبع جدید است.

ج - «حدمجازانتشار» به معنی حداکثر غلظت، جرم یا انتشار جیوه یا ترکیبات جیوه انتشاریافته از یک منبع نقطه‌ای است که اغلب به آن «جیوه کل» گفته می‌شود.

۳- هر عضو دارای منابع مربوط، باید برای کنترل انتشار اقدام نماید و می‌تواند برنامه ملی را تدوین کند که در آن اقداماتی را که قرار است برای کنترل انتشار اتخاذ شود، انتظارات خود، اهداف و نتایج، درج شده است. هر برنامه باید ظرف مدت چهارسال پس از تاریخ لازم‌الاجراءشدن کنوانسیون برای آن عضو، به فرآهمایی اعضاء ارائه گردد. اگر یک عضو، برنامه اجرایی را طبق ماده(۲۰) تدوین نماید، می‌تواند برنامه تهیه‌شده به موجب این بند را در آن درج کند.

۴- هر عضو درخصوص منابع جدید خود، باید استفاده از بهترین فنون در دسترس و بهترین شیوه‌های زیست محیطی برای کنترل و چنانچه امکان‌پذیر باشد کاهش انتشار را به محض آنکه قابل اقدام باشد اما حداکثر پنج‌سال پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برای آن عضو مقرر کند. یک عضو می‌تواند حدود مجاز انتشار را که سازگار با کاربرد بهترین روشهای موجود هستند، استفاده کند.

۵ - هر عضو برای منابع موجود خود، باید یک یا چند اقدام زیر را در هر برنامه ملی با درنظرگرفتن وضعیت ملی، قابلیت تخصیص و امکان‌سنجی فنی و اقتصادی اقدامات درج نماید و به محض اینکه امکان‌پذیر باشد اما حداکثر ده سال پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برای آن، آنها را اجراء نماید:

الف - هدف کمتّی برای کنترل و در صورت امکان کاهش انتشارمنابع مربوط

ب - حدمجاز انتشار برای کنترل و درصورت امکان کاهش‌انتشار از منابع مربوط

پ - استفاده از بهترین فنون در دسترس و بهترین شیوه‌های زیست محیطی برای کنترل انتشار از منابع مربوط

ت - راهبرد کنترل همزمان چند آلوده‌کننده که منافع مشترکی برای کنترل انتشار جیوه در بر دارد.

ث - اقدامات جایگزین برای کاهش انتشار از منابع مربوط

۶ - اعضاء می‌توانند برای همه منابع موجود اقدامات یکسانی را اعمال کنند یا می‌توانند در خصوص دسته‌بندی‌های منابع مختلف، اقدامات متفاوتی را اتخاذ کنند. هدف، پیشرفت متعارف در کاهش انتشار در طول زمان برای آن دسته از اقداماتی است که توسط عضو اتخاذ شده است.

۷- هر عضوی باید به محض اینکه امکان‌پذیر باشد اما حداکثر پنج سال پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن کنوانسیون برای آن، فهرست انتشار از منابع مربوط را تهیه نماید و پس از آن، فهرست مزبور را حفظ کند.

۸ - فرآهمایی اعضاء، در اولین اجلاس‌خود، باید راهنماهای زیر را تصویب نماید:

الف - بهترین فنون در دسترس و بهترین شیوه‌های زیست محیطی با درنظرگرفتن هرگونه تفاوت بین منابع جدید و موجود و ضرورت کاهش اثرات متقابل آنها

ب - حمایت از اعضاء جهت اجرای اقدامات مندرج در بند(۵) به‌ویژه در تعیین اهداف و «حد مجاز انتشار»

۹- فرآهمایی اعضاء باید در اولین فرصت راهنماهای زیر را تصویب نماید:

الف - معیارهایی که اعضاء به موجب جزء (ب) بند (۲) می‌توانند تهیه کنند.

ب - روش شناسی تهیه فهرست انتشار

۱۰- فرآهمایی اعضاء باید راهنمای تهیه شده به موجب بندهای(۸) و(۹) را به طور مستمر بازنگری و در صورت اقتضاء به‌روزرسانی نماید. اعضاء باید راهنما را در اجرای مفاد مربوط این ماده مدنظر قرار دهند.

۱۱- هر عضو باید اطلاعات مربوط به اجرای این ماده، به ویژه اطلاعات مربوط به اقداماتی را که طبق بندهای(۴) تا(۷) اتخاذ کرده است و اثربخشی اقدامات را در گزارش- های ارائه شده خود به موجب ماده (۲۱) درج نماید.

تصویب نماید. فرآهمایی اعضا می‌تواند الزامات ذخیره موقت را در یک پیوست اضافی این کنوانسیون طبق ماده(۲۷) تصویب کند.

۴- اعضا باید در صورت اقتضاء با یکدیگر و سازمان‌های بین‌دولتی و سایر نهادهای مربوط به منظور افزایش ظرفیت سازی برای ذخیره موقت صحیح زیست محیطی جیوه و ترکیبات جیوه همکاری کنند.

ماده ۱۱- پسماندهای جیوه

۱- کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون‌مرزی مواد زائد زیان‌بخش و دفع آنها باید در مورد پسماندهای مشمول این کنوانسیون برای اعضای کنوانسیون بازل اعمال گردد. اعضای این کنوانسیون که عضو کنوانسیون بازل نیستند باید آن تعاریفی را که در مورد پسماندهای مشمول این کنوانسیون اعمال می‌شود، به عنوان راهنما استفاده کنند.

۲- از نظر این کنوانسیون، پسماند جیوه یعنی مواد یا اشیائی که:

الف - از جیوه یا ترکیبات جیوه تشکیل می‌شوند.

ب - حاوی جیوه یا ترکیبات جیوه می‌باشند؛ یا

پ - آلوده به جیوه یا ترکیبات جیوه هستند.

به مقداری بیش از آستانه مربوط که توسط فرآهمایی اعضا با همکاری نهادهای مربوط کنوانسیون بازل به روش هماهنگ تعریف شده است و به موجب مفاد قانون ملی یا این کنوانسیون دفع می‌شوند یا قرار است دفع شوند یا لازم است دفع شوند. این تعریف، شامل سرباره، سنگ ضایعاتی و باطله معدن، به جز ناشی از معدن‌کاری مقدماتی جیوه نمی‌گردد، مگر اینکه حاوی جیوه یا ترکیبات آن بالاتر از آستانه تعریف شده توسط فرآهمایی اعضا باشد.

۳- هرعضو باید اقدامات مناسب را انجام دهد به گونه‌ای که پسماند جیوه:

الف - به شیوه صحیح زیست محیطی با در نظرگرفتن راهنماهای تدوین‌شده به موجب کنوانسیون بازل و طبق الزاماتی که فرآهمایی اعضا باید در یک پیوست اضافی طبق ماده(۲۷) تصویب کند، مدیریت شود. فرآهمایی اعضا در تدوین الزامات باید مقررات و برنامه‌های مدیریت پسماند را در نظر گیرد.

ب - برای استفاده مجاز یک عضو به موجب این کنوانسیون یا دفع صحیح زیست محیطی به موجب جزء(الف) بند(۳) تنها، فرآوری، بازیافت، احیا یا استفاده مجدد مستقیم شود.

پ - برای اعضای کنوانسیون بازل، از طریق مرزهای بین‌المللی، به جز به منظور دفع صحیح زیست محیطی طبق این ماده و آن کنوانسیون حمل و نقل نشود. در شرایطی که کنوانسیون بازل در مورد حمل و نقل از طریق مرزهای بین‌المللی اعمال نشود، یک عضو باید تنها با در نظر گرفتن قواعد، استانداردها و راهنماهای بین‌المللی مربوط، حمل و نقل مزبور را تجویز نماید.

۴- فرآهمایی اعضا باید برای همکاری نزدیک با ارکان مربوط کنوانسیون بازل در بازرگری و در صورت اقتضاء به‌روزرسانی راهنماهای موضوع جزء (الف) بند (۳) تلاش کند.

۵ - اعضا به همکاری با یکدیگر و با سازمان‌های بین دولتی مربوط و در صورت اقتضاء سایر نهادها، برای توسعه و حفظ ظرفیت جهانی، منطقه‌ای و ملی برای مدیریت پسماندهای جیوه به روش صحیح زیست محیطی تشویق می‌شوند.

ماده ۱۲- مکانهای آلوده

۱- هر عضو باید برای تدوین راهبردهای مناسب برای شناسایی و ارزیابی مکانهای آلوده به جیوه یا ترکیبات آن تلاش کند.

۲- هر اقدامی برای کاهش خطرات ناشی از چنین مکانهایی باید به روش صحیح زیست‌محیطی و در صورت اقتضاء همراه با ارزیابی خطرات جیوه یا ترکیبات جیوه موجود در آن مکانها برای سلامت انسان و محیط زیست صورت پذیرد.

۳- فرآهمایی اعضا باید راهنمای مدیریت مکانهای آلوده را تصویب کند که می‌تواند شامل روشها و رهیافت‌هایی برای موارد زیر باشد:

الف - شناسایی و تعیین خصوصیات مکان

ب - تعامل با عموم مردم

پ - ارزیابی خطرات متوجه سلامت انسان و محیط زیست

ت - انتخاب‌هایی برای مدیریت خطرات ناشی از مکانهای آلوده

ث - برآورد منافع و هزینه‌ها؛ و

ج - اعتبارسنجی نتایج

۴- اعضا به همکاری در تدوین راهبردها و اجرای فعالیت‌های شناسایی، ارزیابی، اولویت بندی، مدیریت و در صورت اقتضاء، پاکسازی مکانهای آلوده تشویق می‌شوند.

ماده ۱۳- منابع مالی و سازوکار آن

۱- هر عضو تعهد می‌کند که در حد توانایی‌های خود منابعی را در رابطه با آن دسته از فعالیت‌های ملی درنظرگرفته‌شده برای اجرای این کنوانسیون طبق سیاست‌ها، اولویت‌ها،

ماده ۹- رهاسازی

۱- این ماده در ارتباط با کنترل و در صورت امکان، کاهش رهاسازی جیوه و ترکیبات آن که اغلب به آن «جیوه کل» گفته می‌شود، از منابع نقطه‌ای مربوط، در خاک و آب است که در سایر مفاد این کنوانسیون مورد حکم قرار نگرفته‌اند.

۲- از نظر این ماده:

الف - «رها سازی» به معنی رها سازی جیوه یا ترکیبات آن در خاک یا آب است.

ب - «منابع مربوط» به معنی هر منبع نقطه‌ای انسان‌ساز مشخص رهاسازی است که توسط یک عضو مشخص‌شده و در سایر مفاد این کنوانسیون مورد حکم قرار نگرفته است.

پ - «منبع جدید» به معنی هر منبع مربوطی است که ساخت یا تغییر اساسی آن، حداقل یک سال پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برای عضو ذی‌ربط شروع شده باشد.

ت - «تغییراساسی» به معنی تغییرات منبع‌مربوط است که منجر به افزایش قابل توجهی در میزان رهاسازی گردد، به استثنای هر تغییر در میزان رهاسازی ناشی از بازیابی محصولات جانبی. تصمیم‌گیری در مورد اساسی بودن یا نبودن تغییر، با عضو ذی‌ربط است.

ث - «منبع موجود» به معنی هر منبع مربوطی به غیر از منبع جدید است.

ج - «حد مجاز رهاسازی» به معنی حد غلظت یا جرم جیوه یا ترکیب شده آن از یک منبع نقطه‌ای است که به آن اغلب «جیوه کل» گفته می‌شود.

۳- هر عضو باید حداکثر سه سال پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برای آن و پس از آن به طور منظم دسته‌بندی‌های منبع نقطه‌ای مربوط را مشخص نماید.

۴- هر عضو دارای منابع مربوط، باید برای کنترل رهاسازی اقدام نماید و می‌تواند برنامه ملی را تدوین کند که در آن اقداماتی را که قرار است برای کنترل رهاسازی اتخاذ شود، انتظارات خود، اهداف و نتایج، درج شده است. هر برنامه باید ظرف مدت چهارسال پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن کنوانسیون برای آن عضو، به فرآهمایی اعضا ارائه گردد. اگر یک عضو، برنامه اجرائی را طبق ماده (۲۰) تدوین نماید، می‌تواند برنامه تهیه‌شده به موجب این بند را در آن درج کند.

۵- اقدامات باید درصورت اقتضاء شامل یک یا چند مورد زیر باشد:

الف - حد مجاز رهاسازی برای کنترل و در صورت امکان کاهش رهاسازی از منابع مربوط

ب - استفاده از بهترین فنون در دسترس و بهترین شیوه‌های زیست محیطی برای کنترل رهاسازی از منابع مربوط

پ - راهبرد کنترل همزمان چند آلوده‌کننده که منافع مشترکی برای کنترل رهاسازی جیوه در بر دارد.

ت - اقدامات جایگزین برای کاهش رهاسازی از منابع مربوط

۶ - هر عضوی باید به محض این‌که امکان‌پذیر باشد اما حداکثر پنج‌سال پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن کنوانسیون برای آن، فهرست رهاسازی از منابع مربوط را تهیه نماید و پس از آن فهرست مزبور را حفظ کند.

۷- فرآهمایی اعضا، باید در اولین فرصت، راهنماهای زیر را تصویب نماید:

الف - بهترین فنون در دسترس و بهترین شیوه‌های زیست محیطی با در نظر گرفتن هرگونه تفاوت بین منابع جدید و موجود و ضرورت کاهش اثرات متقابل آنها

ب - روش شناسی تهیه فهرست رهاسازی

۸ - هر عضو باید اطلاعات مربوط به اجرای این ماده، به ویژه اطلاعات مربوط به اقداماتی را که طبق بندهای(۳) تا (۶) اتخاذ کرده است و اثربخشی اقدامات را در گزارش‌های ارائه شده خود به موجب ماده (۲۱) درج نماید.

ماده ۱۰- ذخیره‌کردن موقت صحیح زیست محیطی جیوه به غیر از

پسماندهای جیوه

۱- این ماده باید در مورد ذخیره‌کردن موقت جیوه و ترکیبات جیوه به‌گونه تعریف شده در ماده (۳) اعمال شود و در معنی تعریف شده از پسماند جیوه مندرج در ماده (۱۱) قرار نمی‌گیرد.

۲- هر عضو باید اقداماتی را اتخاذ کند تا از ذخیره شدن موقت و با روش صحیح زیست محیطی جیوه و ترکیبات آن که برای استفاده مجاز توسط یک عضو به موجب این کنوانسیون درنظرگرفته شده است، با درنظرگرفتن هر دستورالعملی و طبق هر الزامات مصوب به موجب بند (۳) اطمینان حاصل کند.

۳- فرآهمایی اعضا باید راهنماهای ذخیره موقت صحیح زیست محیطی جیوه و ترکیبات جیوه را با درنظرگرفتن هر راهنمای مربوط تهیه‌شده به موجب کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون‌مرزی مواد زائد زیان‌بخش و دفع آنها و سایر راهنماهای مربوط

طرح‌ها و برنامه‌های ملی خود تأمین کند. این منابع می‌توانند شامل کمک‌های مالی داخلی از طریق سیاست‌ها، راهبردهای توسعه و بودجه‌های ملی مربوط و کمک‌های مالی دو جانبه و چند جانبه و نیز درگیرنمودن بخش خصوصی باشند.

۲- اثربخشی کلی اجرای این کنوانسیون توسط کشورهای عضو در حال توسعه به تأثیر اجرای این ماده مربوط می‌شود.

۳- منابع تأمین‌کننده کمک‌های مالی و فنی چندجانبه، منطقه‌ای و دوجانبه، همچنین ظرفیت سازی و انتقال فنآوری، تشویق می‌گردند تا به صورت فوری سطح فعالیت‌های مربوط به جیوه با حمایت از کشورهای در حال توسعه عضو در اجرای این کنوانسیون در رابطه با منابع مالی، کمک فنی و انتقال فنآوری ارتقاء و افزایش یابد.

۴- اعضاء در اقدامات خود در رابطه با تأمین مالی باید نیازها و شرایط ویژه اعضائی را که کشورهای جزیره‌ای کوچک در حال توسعه یا کشورهای کمتر توسعه یافته هستند، به طور کامل در نظر بگیرند.

۵ - بدینوسیله سازوکاری برای تأمین منابع مالی کافی، قابل پیش‌بینی و به موقع تعیین می‌شود. این سازوکار به منظور حمایت از کشورهای عضو در حال توسعه، و اعضای با اقتصاد در حال گذار در اجرای الزامات آنها به موجب این کنوانسیون است.

۶ - ساز و کار باید شامل موارد زیر باشد:

الف - صندوق امانی تسهیلات محیط زیست جهانی؛ و

ب - برنامه بین‌المللی ویژه برای حمایت از ظرفیت سازی و کمک فنی

۷- صندوق امانی تسهیلات محیط زیست جهانی باید منابع مالی جدید، قابل پیش‌بینی، کافی و به موقع برای تأمین هزینه‌های حمایت از اجرای این کنوانسیون را به گونه توافق‌شده در فرآهمایی اعضاء فراهم آورد. از نظر این کنوانسیون، صندوق امانی تسهیلات محیط زیست جهانی باید به موجب راهنمایی فرآهمایی اعضاء عمل کند و به آن پاسخگو باشد. فرآهمایی اعضاء باید در مورد راهبردها، سیاست‌ها، اولویت‌های برنامه‌ای کلی و واجد شرایط بودن برای دسترسی و استفاده از منابع مالی راهنمایی‌هایی را تهیه کند. به‌علاوه، فرآهمایی اعضاء باید در مورد فهرست شاخص دسته‌بندی فعالیت‌هایی که می‌توانند حمایت صندوق امانی تسهیلات محیط زیست جهانی را جذب کنند، راهنمایی‌هایی را تهیه کند. صندوق امانی تسهیلات محیط زیست جهانی باید منابع تأمین‌کننده هزینه‌های افزایشی مورد توافق منافع زیست محیطی جهانی و هزینه‌های کامل مورد توافق بعضی از فعالیت‌های توانمندسازی را فراهم آورد.

۸ - صندوق امانی تسهیلات محیط زیست جهانی باید در فراهم آوردن منابع یک فعالیت، توانایی بالقوه کاهش جیوه یک فعالیت پیشنهادی را نسبت به هزینه‌های آن در نظر بگیرد.

۹- از نظر این کنوانسیون، برنامه موضوع جزء(ب) بند(۶) به موجب راهنمایی فرآهمایی اعضاء عمل خواهد کرد و در قبال آن پاسخگو خواهد بود. فرآهمایی اعضاء باید در اولین اجلاس خود، در مورد مؤسسه میزبان برای آن برنامه که باید یک نهاد موجود باشد، تصمیم‌گیری کند و باید برای آن، راهنمایی از جمله در مورد مدت زمان آن ارائه نماید. تمام اعضاء و سایر ذی‌نفعان مربوط به ارائه داوطلبانه منابع مالی برای برنامه دعوت می‌شوند.

۱۰- فرآهمایی اعضاء و نهادهای دربرگیرنده سازوکار مربوط، در اولین اجلاس فرآهمایی اعضاء باید در مورد ترتیباتی که باعث نافذ شدن بندهای فوق می‌شود، توافق کنند.

۱۱- فرآهمایی اعضاء باید حداکثر در سومین اجلاس خود و از آن پس به‌طور منظم سطح تأمین مالی، راهنمای تهیه شده توسط فرآهمایی اعضاء برای نهادهایی که عملیاتی‌کردن سازوکار ایجاد شده به موجب این ماده و اثر بخشی آن به آنها واگذار شده و توانایی آنها برای رسیدگی به نیازهای در حال تغییر کشورهای عضو در حال توسعه و کشورهای عضو با اقتصاد در حال گذار را بازنگری نماید. فرآهمایی اعضاء باید بر اساس بازنگری مزبور اقدام مقتضی را برای بهبود اثربخشی سازوکار اتخاذ کند.

۱۲- تمام اعضاء با توجه به توانایی‌های خود برای مشارکت در سازوکار دعوت می‌شوند. سازوکار باید تأمین منابع از سایر منابع از جمله بخش خصوصی را تشویق کند و باید به دنبال اعمال نفوذ بر چنین منابعی برای فعالیتهایی باشد که از آنها پشتیبانی می‌کند.

ماده ۱۴- ظرفیت سازی، کمک فنی و انتقال فناوری

۱- اعضاء باید با توجه به توانایی‌های مربوط خود در فراهم آوری ظرفیت‌سازی و کمک فنی به موقع و مناسب برای کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای عضو کمترتوسعه‌یافته یا کشورهای جزیره‌ای کوچک و اعضای با اقتصاد در حال گذار برای کمک به آنها در اجرای تعهدات آنها به موجب این کنوانسیون همکاری کنند.

۲- ظرفیت‌سازی و کمک فنی به موجب بند (۱) و ماده (۱۳) می‌تواند از طریق موافقتنامه‌های منطقه‌ای، زیرمنطقه‌ای و ملی، از جمله مراکز موجود منطقه‌ای و زیرمنطقه‌ای، از طریق دیگر روشهای چند جانبه و دو جانبه و همچنین از طریق مشارکت،

از جمله مشارکت‌های مربوط به بخش خصوصی انجام شود. همکاری و هماهنگی با سایر موافقتنامه‌های زیست محیطی چندجانبه در زمینه مواد شیمیایی و پسماندها باید در پی افزایش اثربخشی کمک‌های فنی و اجرای آن باشد.

۳- کشورهای توسعه‌یافته و سایر اعضاء با توجه به قابلیت‌های خود باید با حمایت بخش خصوصی و در صورت اقتضاء سایر ذی‌نفعان مربوط، توسعه، انتقال، انتشار و دسترسی به فناوری‌های جایگزین صحیح زیست محیطی به‌روز در کشورهای در حال توسعه، به ویژه اعضای کمتر توسعه یافته و دیگر کشورهای جزیره‌ای کوچک و اعضای با اقتصاد در حال گذار را به منظور تقویت ظرفیت آنها برای اجرای مؤثر این کنوانسیون ترغیب و تسهیل کنند.

۴- فرآهمایی اعضاء باید تا دومین اجلاس خود و از آن پس به طور منظم و با در نظرگرفتن مطالب ارائه شده و گزارش‌های از اعضاء از جمله موارد پیش‌بینی در ماده(۲۱) و اطلاعات تهیه شده توسط سایر ذی‌نفعان با در نظر گرفتن موارد زیر انجام دهد:

الف - بررسی اطلاعات در مورد ابتکارهای موجود و پیشرفت صورت‌گرفته در رابطه با فناوری‌های جایگزین

ب - نیازهای اعضاء به ویژه کشورهای در حال توسعه به فناوری‌های جایگزین؛ و

پ - شناسایی چالش‌های تجربه‌شده توسط اعضاء به ویژه کشورهای عضو در حال توسعه در انتقال فنآوری‌ها

۵ - فرآهمایی اعضاء باید پیشنهادهایی را در مورد چگونگی ارتقای بیشتر ظرفیت سازی، کمک فنی و انتقال فناوری به موجب این ماده ارائه دهد.

ماده ۱۵- کارگروه اجراء و رعایت

۱- بدینوسیله سازوکاری شامل کارگروهی به عنوان رکن فرعی فرآهمایی اعضاء برای ترغیب اجرای تمام مفاد این کنوانسیون و بررسی رعایت آن تشکیل می‌شود. این سازوکار از جمله کارگروه باید ماهیت تسهیل‌کننده داشته باشد و به توانایی‌های ملی مربوط و شرایط اعضاء توجه ویژه نماید.

۲- کارگروه باید اجرای تمام مفاد این کنوانسیون را ترغیب و رعایت آن را بررسی نماید. کارگروه باید موضوعات منفرد و نظام‌مند اجراء و رعایت را بسنجد و در صورت اقتضاء پیشنهادهایی را به فرآهمایی اعضاء ارائه دهد.

۳- کارگروه باید از پانزده عضو نامزد شده توسط اعضاء و منتخب توسط فرآهمایی اعضاء با توجه مقتضی به نمایندگی عادلانه جغرافیایی مبتنی بر پنج منطقه سازمان ملل متحد تشکیل شود؛ اولین اعضاء باید در اولین اجلاس فرآهمایی اعضاء و از آن پس طبق آیین‌کار مصوب فرآهمایی اعضاء به موجب بند (۵) انتخاب شوند؛ اعضای کارگروه باید در زمینه مربوط به این کنوانسیون دارای صلاحیت باشند و تعادلی مناسب از تخصص را منعکس کنند.

۴- این کارگروه می‌تواند موضوعات را براساس موارد زیر بررسی نماید:

الف - مطالب ارائه شده کتبی از سوی هر عضو در خصوص رعایت کنوانسیون از سوی خود آن عضو

ب - گزارش‌های ملی طبق ماده (۲۱)؛ و

پ - درخواست‌های فرآهمایی اعضاء

۵ - کارگروه باید آیین کار خود را به دقت طراحی کند که باید توسط اجلاس دوم فرآهمایی اعضاء تصویب شود؛ فرآهمایی اعضاء می‌تواند وظایف بیشتری را برای کارگروه تصویب نماید.

۶ - کارگروه باید تمام تلاش لازم را به عمل آورد تا توصیه‌های آن براساس اجماع اتخاذ شود. چنانچه تمام تلاشها برای رسیدن به اجماع بی‌نتیجه بماند و هیچ اجماعی حاصل نشود، توصیه‌های مزبور باید به عنوان آخرین راه حل با رأی سه چهارم اکثریت اعضای حاضر و رأی‌دهنده براساس حدنصاب دو سوم اعضاء تصویب شود.

ماده ۱۶- جنبه‌های سلامتی

۱- اعضاء به انجام موارد زیر تشویق می‌شوند:

الف - ترغیب تدوین و اجرای راهبردها و برنامه‌های شناسایی خطر و حفاظت جمعیت از آن، به‌ویژه جمعیت آسیب‌پذیر که می‌تواند شامل تصویب دستورالعمل‌های سلامتی دانش بنیان در ارتباط با قرارگیری در معرض جیوه و ترکیبات آن، هدف گذاری برای کاهش قرارگیری در معرض جیوه و در صورت اقتضاء آموزش عمومی با مشارکت بخش بهداشت عمومی و دیگر بخشهای دخیل باشد.

ب - ترغیب تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی و پیش‌گیرانه دانش‌بنیان در خصوص قرارگیری شغلی در معرض جیوه و ترکیبات جیوه

پ - ارتقای خدمات بهداشتی مناسب برای پیشگیری، درمان و مراقبت از جمعیت متأثر از قرارگیری در معرض جیوه یا ترکیبات جیوه

ت - پایه‌ریزی و در صورت اقتضاء تقویت ظرفیت‌های تخصصی نهادی و بهداشتی برای پیشگیری، تشخیص، درمان و پایش خطرات سلامتی مربوط به قرارگیری در معرض جیوه و ترکیبات جیوه

۲- فرآهمایی اعضا با توجه به مطالب یا فعالیت‌های مربوط به سلامت باید:

الف - با سازمان بهداشت جهانی، سازمان بین‌المللی کار و در صورت اقتضاء دیگر سازمان‌های بین دولتی مربوط مشورت و همکاری کند.

ب - همکاری و تبادل اطلاعات با سازمان بهداشت جهانی، سازمان بین‌المللی کار و در صورت اقتضاء دیگر سازمان‌های بین‌دولتی مربوط را ترغیب کند.

ماده ۱۷- تبادل اطلاعات

۱- هر عضو باید تبادل موارد زیر را تسهیل کند:

الف - اطلاعات علمی، فنی، اقتصادی و حقوقی در مورد جیوه و ترکیبات جیوه ازجمله سم‌شناسی، سم‌شناسی بومی و ایمنی

ب - اطلاعات در مورد کاهش یا حذف تولید، استفاده، تجارت، انتشار و رهاسازی جیوه و ترکیبات جیوه

پ - اطلاعات در مورد جایگزین‌های مناسب فنی و اقتصادی موارد زیر:

۱- محصولات حاوی جیوه

۲- فرآیندهای تولید که در آنها جیوه یا ترکیبات جیوه استفاده می‌شوند؛ و

۳- فعالیت‌ها و فرآیندهایی که جیوه یا ترکیبات جیوه را منتشر یا رها می‌کنند.

از جمله اطلاعاتی در مورد خطرات سلامت و محیط زیست و هزینه‌ها و منافع اقتصادی و اجتماعی چنین جایگزین‌هایی؛ و

ت - اطلاعات شناسایی امراض مسری در زمینه اثرات بهداشتی مربوط به قرارگیری در معرض جیوه و ترکیبات جیوه، با همکاری نزدیک با سازمان بهداشت جهانی و در صورت اقتضاء دیگر سازمان‌های مربوط

۲- اعضا می‌توانند به‌طور مستقیم اطلاعات موضوع بند(۱) را از طریق دبیرخانه یا با همکاری سایر سازمان‌های مربوط از جمله و در صورت اقتضاء دبیرخانه‌های کنوانسیون‌های مواد شیمیایی و پسماندها تبادل کنند.

۳- دبیرخانه باید همکاری در تبادل اطلاعات موضوع این ماده و نیز همکاری با سازمان‌های مربوط از جمله دبیرخانه‌های موافقتنامه‌های چندجانبه زیست محیطی و سایر ابتکارهای بین‌المللی را تسهیل کند. علاوه بر اطلاعاتی از اعضا، این اطلاعات باید شامل اطلاعاتی از سازمان‌های بین‌دولتی و غیردولتی با تخصص در زمینه جیوه و از نهادهای ملی و بین‌المللی با این تخصص باشد.

۴- هر عضو باید یک کانون ملی را برای تبادل اطلاعات به موجب این کنوانسیون از جمله در خصوص رضایت اعضای واردکننده به موجب ماده(۳) تعیین کند.

۵ - از نظر این کنوانسیون، اطلاعات در مورد سلامت و ایمنی انسان و محیط‌زیست نباید محرمانه تلقی شوند. اعضای که سایر اطلاعات را به موجب این کنوانسیون تبادل می‌کنند، باید از هرگونه اطلاعات محرمانه با توافق متقابل حفاظت کنند.

ماده ۱۸- آموزش، آگاهی‌رسانی و اطلاعات همگانی

۱- هر عضو باید در حد توان خود موارد زیر را ترغیب و تسهیل نماید:

الف - ارائه اطلاعات موجود در موارد زیر به همگان:

۱- اثرات زیست‌محیطی و بهداشتی جیوه و ترکیبات جیوه

۲- جایگزین‌های جیوه و ترکیبات جیوه

۳- موارد تعیین شده در بند(۱) ماده(۱۷)

۴- نتایج فعالیت‌های تحقیقاتی، توسعه‌ای و پایشی خود به موجب ماده (۱۹)؛ و

۵ - فعالیت‌هایی به منظور ایفای تعهدات خود به موجب این کنوانسیون؛

ب - آموزش، تعلیم و آگاهی‌رسانی عمومی مربوط به اثرات قرارگیری در معرض جیوه و ترکیبات جیوه بر سلامت انسان و محیط زیست با همکاری سازمان‌های بین دولتی و غیردولتی مربوط و در صورت اقتضاء جمعیت آسیب‌پذیر

۲- هر عضو باید در صورت امکان برای گردآوری و انتشار اطلاعات در مورد برآورد مقادیر سالانه جیوه و ترکیبات جیوه که از طریق فعالیت‌های انسانی منتشر، رها یا دفع می‌شوند، از سازوکارهای موجود استفاده کند یا تدوین سازوکارهایی از قبیل دفاتر ثبت رهاسازی و انتقال آلودگی را در مد نظر داشته باشد.

ماده ۱۹- تحقیق، توسعه و پایش

۱- اعضا باید با درنظرگرفتن شرایط و توانایی‌های مربوط خود برای توسعه و بهبود موارد زیر تلاش کنند:

الف - فهرست‌های موارد استفاده، مصرف و انتشار انسان‌ساز جیوه و ترکیبات جیوه به هوا و رهاسازی جیوه و ترکیبات جیوه به آب و خاک

ب - مدل‌سازی و پایش جغرافیایی میزان جیوه و ترکیبات جیوه در جمعیت‌های آسیب‌پذیر و واسطه‌های زیستی و واسطه‌های زنده‌ای همچون ماهی، پستانداران دریایی، لاک‌پشت و پرندگان دریایی و نیز همکاری در گردآوری و تبادل نمونه‌های مربوط و مناسب

پ - برآورد اثرات جیوه و ترکیبات جیوه بر سلامت انسان و محیط‌زیست علاوه بر اثرات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی به‌ویژه از نظر جمعیت‌های آسیب‌پذیر

ت - روش‌شناسی هماهنگ برای فعالیت‌های برعهده گرفته شده به موجب جزءهای (الف)، (ب) و (پ)

ث - اطلاعات در مورد چرخه زیست‌محیطی، حمل و نقل (از جمله حمل و نقل و تنه‌شست درازمدت)، تغییر شکل و سرنوشت جیوه و ترکیبات جیوه در دامنه‌ای از زیست‌بوم‌ها با در نظرگرفتن تمایز میان انتشار و رهاسازی انسانی و طبیعی جیوه و انتقال مجدد جیوه از محلی که به‌طور طولانی‌مدت در آنجا تنه‌نشست کرده بود.

ج - اطلاعات در مورد تجارت و بازرگانی جیوه و ترکیبات جیوه و محصولات حاوی جیوه؛ و

چ - اطلاعات و تحقیق بر روی قابلیت دسترسی فنی و اقتصادی به محصولات و فرآورده‌های فاقد جیوه و بهترین شیوه‌های زیست محیطی به منظور کاهش و پایش انتشار و رهاسازی جیوه و ترکیبات جیوه

۲- اعضا باید در صورت اقتضاء شبکه‌های پایش و برنامه‌های تحقیقاتی موجود را برای انجام فعالیت‌های مشخص‌شده در بند (۱) ایجاد نمایند.

ماده ۲۰- برنامه‌های اجرایی

۱- هر عضو می‌تواند در پی یک برآورد اولیه، یک برنامه اجرایی را با توجه به شرایط داخلی خود، برای ایفای تعهدات به موجب این کنوانسیون تهیه کند و انجام دهد. به محض اینکه طرح مذکور تهیه شود باید به دبیرخانه ارائه گردد.

۲- هر عضو باید برنامه اجرایی را با توجه به شرایط داخلی خود و با مراجعه به راهنمای تهیه شده توسط فرآهمایی اعضا و سایر راهنماهای مربوط بازنگری و به‌روز نماید.

۳- اعضا باید در به عهده‌گرفتن کار موضوع بندهای(۱) و(۲)، با ذی‌نفعان ملی برای تسهیل تهیه، اجرا، مرور و به‌روزرسانی برنامه‌های اجرایی خود مشورت کنند.

۴- اعضا می‌توانند برای تسهیل اجرای این کنوانسیون بر اساس برنامه‌های منطقه‌ای نیز همکاری و هماهنگی نمایند.

ماده ۲۱- گزارش‌دهی

۱- هر عضو باید گزارش خود را در خصوص اقدامات انجام‌گرفته برای اجرای مفاد این کنوانسیون و میزان اثربخشی این اقدامات و چالش‌های احتمالی در دستیابی به اهداف این کنوانسیون تهیه و از طریق دبیرخانه به فرآهمایی اعضا ارائه نماید.

۲- هر عضو باید در گزارش خود اطلاعات خواسته شده در مواد (۳)، (۵)، (۷)، (۸) و (۹) این کنوانسیون را درج نماید.

۳- فرآهمایی اعضا باید در اولین اجلاس خود در خصوص زمان و چهارچوب گزارش‌دهی که قرار است توسط اعضا رعایت شود با توجه به مطلوبیت هماهنگ کردن گزارش‌دهی با سایر کنوانسیون‌های مواد شیمیایی و پسماند مربوط، تصمیم‌گیری نماید.

ماده ۲۲- ارزیابی اثربخشی

۱- فرآهمایی اعضا باید با شروع حداکثر شش سال پس از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون و پس از آن به صورت ادواری در فواصل زمانی که توسط فرآهمایی اعضا تصمیم‌گیری خواهد شد، اثربخشی این کنوانسیون را ارزیابی نماید.

۲- فرآهمایی اعضا باید به منظور تسهیل ارزیابی در اولین اجلاس خود، ایجاد ترتیباتی را درنظر بگیرد تا داده‌های پایشی قابل مقایسه در مورد حضور و حرکت جیوه و ترکیبات جیوه در محیط زیست و همچنین میزان جیوه و ترکیبات جیوه مشاهده شده در بدن موجودات زنده و جمعیت‌های آسیب‌پذیر را در اختیار فرآهمایی قرار گیرد.

۳- ارزیابی باید بر مبنای اطلاعات علمی، زیست محیطی، فنی، اقتصادی و مالی موجود از جمله موارد زیر انجام شود:

الف - گزارش‌ها و سایر اطلاعات پایشی که به موجب بند(۲) در اختیار فرآهمایی اعضا قرار گرفته است.

ب - گزارش ارائه‌شده به موجب ماده (۲۱)

پ - اطلاعات و توصیه‌های ارائه شده به موجب ماده (۱۵)؛ و

ت - گزارش و سایر اطلاعات مربوط به کارکرد کمک‌های مالی، انتقال فناوری و ترتیبات ظرفیت‌سازی صورت گرفته به موجب این کنوانسیون

ماده ۲۳- فرآهمایی اعضا

۱- بدینوسیله فرآهمایی اعضا ایجاد می‌شود.

۲- اولین اجلاس فرآهمایی اعضا باید حداکثر یک سال پس از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این کنوانسیون توسط مدیر اجرایی برنامه محیط‌زیست سازمان ملل متحد تشکیل

شود. پس از آن، نشستهای عادی فرآهمایی اعضا باید در فواصل منظم که توسط فرآهمایی مشخص می‌شود، برگزار گردد.

۳- نشستهای فوق‌العاده فرآهمایی اعضا در زمانهای دیگری که ممکن است فرآهمایی ضروری تشخیص دهد یا با درخواست کتبی هر عضو، مشروط بر این که ظرف مدت شش‌ماه از تاریخ ارسال درخواست توسط دبیرخانه به اعضا، مورد حمایت حداقل یک‌سوم اعضا قرار گیرد، برگزار می‌گردد.

۴- فرآهمایی اعضا باید در اولین اجلاس خود به اتفاق آراء در مورد آیین کار و قواعد مالی خود و هر تشکیلات فرعی خود و همچنین مقررات مالی حاکم بر کارکرد دبیرخانه توافق و آنها را تصویب نماید.

۵ - فرآهمایی اعضا باید اجرای این کنوانسیون را به‌طور مداوم بازنگری و ارزیابی نماید. فرآهمایی باید وظایف واگذارشده به آن از سوی این کنوانسیون را انجام دهد و به این منظور باید:

الف - نهادهای فرعی را که برای اجرای این کنوانسیون ضروری تشخیص می‌دهد، تشکیل دهد.

ب - در صورت اقتضاء با سازمان‌های بین‌المللی صلاحیتدار و نهادهای بین‌دولتی و غیردولتی همکاری نماید.

پ - به‌صورت منظم همه اطلاعاتی را که به موجب ماده(۲۱) در دسترس فرآهمایی و دبیرخانه قرار گرفته است، بررسی نماید.

ت - هر توصیه ارائه‌شده به آن به‌وسیله کارگروه اجراء و رعایت را بررسی نماید.

ج - هر اقدام دیگری را که ممکن است برای رسیدن به اهداف این کنوانسیون مقرر شده باشد، بررسی نماید و برعهده گیرد.

چ - پیوست‌های (الف) و (ب) را به موجب مواد (۴) و (۵) بازنگری نماید.

۶ - سازمان ملل متحد و سازمان‌های تخصصی آن و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و همچنین هر کشور غیرعضو این کنوانسیون می‌توانند در اجلاس فرآهمایی اعضا به عنوان ناظر شرکت نمایند. هر نهاد یا آژانس، خواه ملی یا بین‌المللی، دولتی یا غیردولتی که واجد صلاحیت در امور مشمول این کنوانسیون است و دبیرخانه را از تمایل خود برای شرکت در یک اجلاس فرآهمایی اعضا به عنوان ناظر آگاه نموده است، می‌تواند پذیرفته شود، مگر اینکه حداقل یک‌سوم اعضای حاضر ابراز مخالفت نمایند. پذیرش و شرکت ناظران با رعایت آیین کار مصوب فرآهمایی اعضا خواهد بود.

ماده ۲۴- دبیرخانه

۱- بدینوسیله دبیرخانه تأسیس می‌گردد.

۲- وظایف دبیرخانه عبارتند از:

الف - تمهید ترتیباتی برای اجلاس فرآهمایی اعضا و نهادهای فرعی آن و خدمات‌رسانی برای آنها در صورت لزوم

ب - تسهیل کمک‌رسانی به اعضا به ویژه کشورهای در حال توسعه و اعضا با اقتصاد در حال گذار بنا به درخواست آنها، برای اجرای این کنوانسیون

پ - در صورت اقتضاء هماهنگی با دبیرخانه نهادهای بین‌المللی مربوط به ویژه سایر کنوانسیون‌های مواد شیمیایی و پسماند

ت - کمک به اعضا برای تبادل اطلاعات مربوط برای اجرای این کنوانسیون

ث - تهیه گزارش‌های دوره‌ای براساس اطلاعات دریافتی به موجب مواد (۱۵) و (۲۱) و سایر اطلاعات موجود و در دسترس اعضا قرار دادن آنها

ج - برقراری ترتیبات اداری و قراردادی به موجب رهنمود کلی فرآهمایی اعضا، به گونه‌ای که ممکن است برای انجام مؤثر وظایف آن ضروری باشد؛ و

چ - انجام سایر وظایف دبیرخانه‌ای تعیین شده در این کنوانسیون و وظایف دیگری که ممکن است به‌وسیله فرآهمایی اعضا تعیین شده باشد.

۳- وظایف دبیرخانه‌ای برای این کنوانسیون توسط مدیر اجرایی برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد انجام خواهد شد، مگر اینکه فرآهمایی اعضا با سه‌چهارم اکثریت اعضا حاضر و رأی‌دهنده تصمیم بگیرد که وظایف دبیرخانه‌ای را به یک یا چند سازمان بین‌المللی دیگر محول کند.

۴- فرآهمایی اعضا با مشورت نهادهای بین‌المللی مناسب می‌تواند همکاری و هماهنگی پیشرفته‌ای را بین دبیرخانه و دبیرخانه‌های سایر کنوانسیون‌های مواد شیمیایی و پسماند پیش‌بینی نماید. فرآهمایی اعضا با مشورت نهادهای بین‌المللی مناسب می‌تواند راهنمایی بیشتری را در خصوص این موضوع فراهم نماید.

ماده ۲۵- حل و فصل اختلاف‌ها

۱- اعضا باید تلاش نمایند هرگونه اختلاف بین خود در ارتباط با تفسیر یا اجرای این کنوانسیون را از طریق مذاکره یا سایر روشهای مسالمت‌آمیز به انتخاب خود، حل و فصل نمایند.

۲- عضوی که سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای نباشد، می‌تواند به هنگام تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به این کنوانسیون یا در هر زمان پس از آن، در یک سند کتبی به امین اسناد اعلام نماید که در خصوص هر نوع اختلاف مربوط به تفسیر یا اجرای این کنوانسیون، یک یا هر دو شیوه حل اختلاف زیر را در رابطه با هر عضوی که همین تعهد را می‌پذیرد، به‌طور اجباری به رسمیت می‌شناسد:

الف - داوری طبق تشریفات مندرج در بخش اول پیوست (ث)؛

ب - ارجاع اختلاف به دیوان بین‌المللی دادگستری

۳- عضوی که سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای است، می‌تواند اعلامیه‌ای را با اثر مشابه در ارتباط با داوری طبق بند(۲) صادر نماید.

۴- اعلامیه ارائه شده طبق بند(۲) یا(۳) تا زمان انقضای آن طبق شرایط مندرج در آن یا تا سه ماه پس از تاریخ سپردن یادداشت کتبی فسخ آن به امین اسناد، لازم‌الاجراء باقی خواهد ماند.

۵ - انقضای اعلامیه، یادداشت فسخ یا اعلامیه جدید به هیچ نحو نباید بر جریان دعوی مطروح نزد دیوان داوری یا دیوان بین‌المللی دادگستری تأثیر گذارد مگر آنکه طرفهای اختلاف به گونه دیگری توافق نمایند.

۶ - چنانچه طرفهای اختلاف، روش یکسانی را برای حل و فصل اختلاف به موجب بند(۲) یا(۳) نپذیرفته باشند، و چنانچه نتوانند اختلاف خود را طی دوازده ماه پس از صدور اطلاعیه یک عضو به دیگری مبنی بر وجود اختلاف بین آنها بر اساس روش اشاره شده در بند(۱) حل و فصل نمایند، اختلاف باید بنا به درخواست یکی از طرفهای اختلاف به کمیسیون مصالحه ارجاع شود. تشریفات مندرج در بخش دوم پیوست(ث) در مورد مصالحه به موجب این ماده باید اعمال شود.

ماده ۲۶- اصلاحات کنوانسیون

۱- اصلاح این کنوانسیون ممکن است از سوی هر عضو پیشنهاد گردد.

۲- اصلاح این کنوانسیون باید در اجلاس فرآهمایی اعضا به تصویب برسد. متن هر اصلاحیه پیشنهادی باید حداقل شش ماه پیش از اجلاسی که اصلاحیه جهت تصویب پیشنهاد می‌شود، توسط دبیرخانه به اعضا ارسال گردد. دبیرخانه باید اصلاحیه پیشنهادی را به امضاءکنندگان این کنوانسیون و جهت اطلاع به امین اسناد نیز ارسال نماید.

۳- اعضا باید هرگونه تلاشی را برای حصول به توافق از طریق اجماع در خصوص هر اصلاحیه پیشنهادی این کنوانسیون به عمل آورند. چنانچه تمام تلاشها برای حصول به اجماع به نتیجه نرسد و هیچ گونه توافقی حاصل نشود، به عنوان آخرین راه حل، اصلاحیه باید با رأی اکثریت سه چهارم اعضای حاضر و رأی‌دهنده در جلسه تصویب گردد.

۴- اصلاحیه مصوب باید به‌وسیله امین اسناد جهت تنفیذ، پذیرش یا تصویب به تمام اعضا ارسال شود.

۵ - تنفیذ، پذیرش یا تصویب اصلاحیه باید به طور کتبی به آگاهی امین اسناد برسد. اصلاحیه مصوب طبق بند(۳) در نودمین روز پس از تاریخ سپردن اسناد تنفیذ، پذیرش یا تصویب توسط حداقل سه‌چهارم اعضا که در زمان تصویب اصلاحیه عضو بوده‌اند، برای اعضای که به ملتزم شدن به آن رضایت داده‌اند، لازم‌الاجراء خواهد شد. پس از آن، اصلاحیه برای هر عضو دیگر در نودمین روز پس از تاریخی لازم‌الاجراء خواهد شد که آن عضو سند خود مبنی بر تصویب، پذیرش یا تأیید اصلاحیه را بسپارد.

ماده ۲۷- تصویب و اصلاح پیوست‌ها

۱- پیوست‌های این کنوانسیون بخش جدا نشدنی آن محسوب می‌گردد مگر اینکه به‌گونه دیگری صریحاً قید شده باشد. هر ارجاعی به این کنوانسیون همزمان ارجاع به هر یک از پیوست‌های آن تلقی می‌شود.

۲- هرگونه پیوست‌های اضافی مصوب پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون، باید محدود به موضوعات علمی، فنی یا اداری باشد.

۳- تشریفات زیر باید در مورد پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجراء شدن پیوستهای اضافی این کنوانسیون اعمال گردد:

الف - پیوست‌های اضافی باید طبق تشریفات مندرج در بندهای(۱) تا(۳) ماده (۲۶) پیشنهاد شود.

ب - هر عضوی که قادر به پذیرش پیوست اضافی نباشد باید مراتب را به‌طور کتبی ظرف مدت یک سال از تاریخ مکاتبه امین اسناد در مورد تصویب پیوست مزبور، به آگاهی امین اسناد برساند. امین اسناد باید اطلاعیه دریافتی مزبور را بدون تأخیر به آگاهی همه اعضا برساند. یک عضو می‌تواند در هر زمان به آگاهی امین اسناد برساند که اطلاعیه پیشین خود مبنی بر عدم پذیرش پیوست اضافی را پس می‌گیرد و پیوست بر این اساس برای آن عضو با رعایت جزء(پ) لازم‌الاجراء خواهد شد؛ و

۳- از نظر بندهای (۱) و (۲)، هر سند سپرده‌شده توسط سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای نباید به عنوان سند اضافی علاوه بر اسناد سپرده‌شده به‌وسیله کشورهای عضو آن سازمان، محسوب گردد.

ماده ۳۲- قیود تحدید تعهد

هیچ گونه قید تحدید تعهدی را نمی‌توان در مورد این کنوانسیون در نظر گرفت.

ماده ۳۳- انصراف از عضویت

۱- در هر زمان پس از گذشت سه سال از تاریخی که در آن این کنوانسیون برای عضو لازم‌الاجراء می‌شود، آن عضو می‌تواند با تسلیم اطلاعیه کتبی به امین اسناد از عضویت در این کنوانسیون انصراف دهد.

۲- انصراف از عضویت پس از پایان یک سال از تاریخ دریافت اطلاعیه انصراف از عضویت توسط امین اسناد یا در تاریخ دیرتری که ممکن است در اطلاعیه مشخص شده باشد، نافذ خواهد شد.

ماده ۳۴- امین اسناد

دبیرکل سازمان ملل متحد، امین اسناد این کنوانسیون خواهد بود.

ماده ۳۵- متون معتبر

نسخه اصلی این کنوانسیون که متون عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیولی آن از اعتبار یکسان برخوردار است، نزد امین اسناد سپرده خواهد شد.

برای گواهی مراتب بالا، امضاءکنندگان زیر که به‌طور مقتضی برای این منظور مجاز می‌باشند، این کنوانسیون را امضاء کرده‌اند.

این کنوانسیون در کوماموتو ژاپن در روز دهم اکتبر دوهزار و سیزده (۱۳۹۲/۷/۱۸) تنظیم گردید.

پیوست (الف)

محصولات حاوی جیوه

محصولات زیر از این پیوست مستثنی هستند:

الف - محصولات اساسی برای حفاظت کشور و استفاده‌های نظامی

ب - محصولات مورد استفاده برای تحقیقات، استانداردسازی (کالیبراسیون) دستگاهها و استانداردهای مرجع

پ - سوئیچ‌ها و رله‌ها، لامپهای فلورسنت کاتد سرد و لامپهای فلورسنت الکتروود خارجی(سی‌سی‌افال و ای‌ای‌افال) برای صفحه نمایش‌های الکترونیکی و دستگاههای اندازه‌گیری، چنانچه گزینه ممکن بدون جیوه‌ای برای جایگزینی وجود نداشته باشد؛

ت - محصولات مورد استفاده در آیین‌های سنتی یا مذهبی؛ و

ث - واکسن‌های حاوی تیومرسال به عنوان مواد نگهدارنده

بخش اول - محصولات مشمول بند (۱) ماده (۴)

محصولات حاوی جیوه	تاریخی که پس از آن، تولید، واردات یا صادرات محصولات مجاز نیست (تاریخ متوقف شدن)
باتری‌ها به جزء باتری‌های گرد اکسید نقره - روی محتوی مقدار کمتر از ۲٪ جیوه و باتری‌های گرد روی - هوا محتوی کمتر از ۲٪ جیوه	۲۰۲۰ (۱۳۹۹)
سوئیچ ها و رله‌ها، به جز خازن‌های با ظرفیت بسیار بالا و پل‌های اندازه‌گیری و سوئیچ‌ها و رله‌های با فرکانس رادیویی بالا در دستگاههای کنترل و پایش با حداکثر مقدار ۲۰ میلی گرم جیوه در هر پل، سوئیچ یا رله	۲۰۲۰ (۱۳۹۹)
لامپهای فلورسنت فشرده (سی‌افال‌ها) برای مقاصد روشنایی عمومی که کمتر یا مساوی ۳۰ وات و با محتوای جیوه بیش از ۵ میلی گرم در هر لامپ هستند	۲۰۲۰ (۱۳۹۹)
لامپهای فلورسنت خطی (ال‌افال‌ها) برای مقاصد روشنایی عمومی؛ (الف) فسفر سه باندکمتر از ۶۰ وات محتوی بیش از ۵ میلی گرم جیوه در هر لامپ؛ (ب) فسفرهاو فسفات کمتر یا مساوی ۴۰ وات محتوی بیش از ۱۰ میلی گرم جیوه در هر لامپ	۲۰۲۰ (۱۳۹۹)
لامپهای بخار جیوه با فشار بالا (اچ‌پی‌ام‌وی) برای مقاصد روشنایی عمومی	۲۰۲۰ (۱۳۹۹)

پ - پس از انقضای یک سال از تاریخ مکاتبه امین اسناد در مورد تصویب پیوست اضافی، پیوست مزبور برای تمام اعضای که اطلاعیه عدم پذیرش را طبق مفاد جزء(ب) ارائه نکرده باشند لازم‌الاجراء خواهد شد.

۴- پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجراء شدن اصلاحیه‌های پیوستهای این کنوانسیون باید طبق همان تشریفات باشد که برای پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجراء شدن پیوستهای اضافی به این کنوانسیون وجود دارد، مگر اینکه اصلاحیه پیوست در مورد هر عضوی که اعلامیه‌ای را طبق بند(۵) ماده(۳۰) در خصوص اصلاح پیوست‌ها لازم‌الاجراء نشود، در این صورت، هرگونه اصلاحیه مزبور برای عضو مزبور در نودمین روز پس از تاریخ سپردن سند خود نزد امین اسناد در مورد تنفیذ، پذیرش، تصویب، یا الحاق به آن اصلاحیه لازم‌الاجراء خواهد شد.

۵ - چنانچه پیوستهای اضافی یا اصلاحیه پیوست در رابطه با اصلاحیه این کنوانسیون باشد، پیوست اضافی یا اصلاحیه تا زمانی که اصلاحیه کنوانسیون لازم‌الاجراء نشود، لازم‌الاجراء نخواهد شد.

ماده ۲۸- حق رأی

۱- هر عضو این کنوانسیون تنها یک رأی خواهد داشت مگر در مواردی که در بند(۲) پیش‌بینی شده است.

۲- سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای در مورد موضوعاتی که در صلاحیت آن است باید حق رأی خود را با تعداد آرائی اعمال کند که معادل تعداد کشورهای عضو آن که عضو این کنوانسیون هستند، می‌باشد. سازمان مزبور نباید حق رأی خود را چنانچه هر کشور عضو آن، حق رأی خود را اعمال نماید، اعمال کند و برعکس

ماده ۲۹- امضاء

این کنوانسیون جهت امضاء برای تمام کشورها و سازمان‌های همگرایی اقتصادی منطقه‌ای در تاریخ ۱۰ و ۱۱ اکتبر ۲۰۱۳ (۱۸ و ۱۹/۷/۱۳۹۲) در کوماموتو ژاپن و پس از آن در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک تا ۹ اکتبر سال ۲۰۱۴ (۱۷/۷/۱۳۹۳) مفتوح خواهد بود.

ماده ۳۰- تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق

۱- این کنوانسیون منوط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب کشورها و سازمان‌های همگرایی اقتصادی منطقه‌ای است. این کنوانسیون برای الحاق کشورها و سازمان‌های همگرایی اقتصادی منطقه‌ای از روز پس از تاریخی مفتوح خواهد بود که در آن، این کنوانسیون جهت امضاء بسته می‌شود. اسناد باید تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق نزد امین اسناد سپرده شود.

۲- هر سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای که عضو این کنوانسیون می‌شود بدون اینکه هیچ‌یک از کشورهای عضو آن به عضویت کنوانسیون درآمده باشند، ملتزم به تمام تعهدات به موجب این کنوانسیون خواهد بود. در مورد چنین سازمانی که یک یا چند کشور عضو آن، عضو این کنوانسیون باشند، سازمان و کشورهای عضو آن باید در مورد مسؤولیت‌های مربوط خود برای اجرای تعهدات خود به موجب این کنوانسیون تصمیم بگیرند. در چنین مواردی، سازمان و کشورهای عضو آن محق نخواهند بود تا حقوق ناشی از این کنوانسیون را به‌طور همزمان اعمال نمایند.

۳- سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای باید در سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق خود، حدود صلاحیت خود را در خصوص موضوعات مورد حکم در این کنوانسیون اعلام کند. هر سازمان مزبور باید امین اسناد را از هرگونه تغییر در حدود صلاحیت خود نیز آگاه نماید و امین اسناد به نوبه خود باید اعضاء را آگاه کند.

۴- هر کشور یا سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای تشویق می‌گردد تا در زمان تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق خود به کنوانسیون، اطلاعاتی را در مورد اقدامات خود برای اجرای کنوانسیون به دبیرخانه اعلام نماید.

۵ - هر عضو می‌تواند در سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق خود اعلام نماید که در مورد آن عضو، هرگونه اصلاحیه پیوست، تنها در صورت سپردن سند آن عضو در ارتباط با تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق، لازم‌الاجراء خواهد شد.

ماده ۳۱- لازم‌الاجراء شدن

۱- این کنوانسیون در نودمین روز پس از تاریخ سپردن پنجاهمین سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق لازم‌الاجراء خواهد شد.

۲- برای هر کشور یا سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای که این کنوانسیون را پس از سپردن پنجاهمین سند تصویب، پذیرش، تصویب یا الحاق، مورد تنفیذ، پذیرش یا تصویب قرار می‌دهد یا به آن ملحق می‌شود، کنوانسیون در نودمین روز پس از تاریخ سپردن سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق توسط چنین کشور یا سازمانی لازم‌الاجراء می‌گردد.

جیوه در لامپهای فلورسنت کاتد سرد و لامپهای فلورسنت الکتروود خارجی (سی سی افال و ای ای افال) برای صفحه نمایش الکترونیکی: (الف) طول کوتاه (کمتر یا مساوی ۵۰۰ میلی متر) محتوی بیش از ۳/۵ میلی گرم جیوه در هر لامپ؛ (ب) طول متوسط (بیشتر از ۵۰۰ میلی متر و کمتر یا مساوی ۱۵۰۰ میلی متر) محتوای بیش از ۵ میلی گرم جیوه در هر لامپ؛ (پ) طول بلند (بزرگتر از ۱۵۰۰ میلی متر) محتوی بیش از ۱۳ میلی گرم جیوه در هر لامپ	۲۰۲۰ (۱۳۹۹)
محصولات آرایشی و بهداشتی (محتوای جیوه بالاتر ۱ پی پی ام) از جمله صابون و کرم روشن کننده پوست به غیر از لوازم آرایشی و بهداشتی دورچشم چنانچه در آن جیوه به عنوان ماده نگهدارنده استفاده شده باشد و هیچ گونه نگهدارنده جایگزین موثر و بی خطر برای آن موجود نباشد.^۱	۲۰۲۰ (۱۳۹۹)
آفت کش ها و ضد عفونی کننده موضعی	۲۰۲۰ (۱۳۹۹)
(الف) فشارسنج های هوا؛ (ب) رطوبت سنج ها؛ (پ) فشار سنج های آبگونه ها و گازها؛ (ت) دماسنج ها؛ (ث) دستگاه سنجش فشار خون.	۲۰۲۰ (۱۳۹۹)

۱- در نظر نیست که لوازم آرایشی و بهداشتی، صابون یا کرم با مقدار ناچیز جیوه پوشش داده شود.

بخش دوم: محصولات مشمول بند (۳) ماده (۴)

مقررات	محصولات حاوی جیوه
اقداماتی که قرار است یک عضو انجام بدهد تا باعث کاهش استفاده از آمیزه (آمالگام) دندان‌ی شود باید با در نظر گرفتن شرایط داخلی عضو و راهنمایی بین المللی مربوط باشد و باید شامل دو یا چند اقدام از فهرست زیر باشد: ۱- تعیین اهداف ملی با هدف انجام اقدامات جلوگیری کننده از پوسیدگی دندان و ارتقاء سلامت، در نتیجه به حداقل رساندن نیاز برای ترمیم دندان؛ ۲- تعیین اهداف ملی با هدف به حداقل رساندن استفاده از آن؛ ۳- ترویج استفاده از جایگزین های مقرون به صرفه و از نظر پزشکی مؤثر و عاری از جیوه برای ترمیم دندان؛ ۴- ترغیب پژوهش و تحقیقات مواد عاری از جیوه برای ترمیم دندان؛ ۵ - تشویق نمایندگان سازمان های حرفه ای و دانشکده های دندان پزشکی برای آموزش و تربیت دانشجویان و متخصصان دندان برای استفاده از جایگزین های مواد ترمیمی دندان عاری از جیوه و ترغیب بهترین رویه های مدیریتی ۶ - عدم تشویق برنامه ها و سیاست های بیمه ای که استفاده از آمیزه (آمالگام) دندان‌ی را به مواد ترمیمی عاری از جیوه ترجیح می دهند؛ ۷- تشویق برنامه ها و سیاست های بیمه ای که برای ترمیم دندان استفاده از گزینه های با کیفیت را به آمیزه (آمالگام) دندان‌ی ترجیح می دهند؛ ۸ - محدودیت استفاده از آمیزه (آمالگام) دندان‌ی به شکل کپسولی آن؛ ۹- ترغیب استفاده از بهترین شیوه های زیست محیطی در تجهیزات دندان پزشکی برای کاهش میزان رهاسازی جیوه و ترکیبات آن در آب و خاک	آمیزه (آمالگام) دندان‌ی

پیوست (پ) معدن کاری طلای مقیاس کوچک و استحصال مقدماتی (آرتیزانال) برنامه‌های اقدام ملی ۱- هر عضوی که مشمول مفاد بند (۳) ماده (۷) است باید موارد زیر را در برنامه اقدام ملی خود درج نماید: (الف) اهداف ملی و مقاصد کاهش (ب) اقداماتی برای ریشه‌کنی (۱) ملقمه کاری کلیه سنگ معدن‌ها (۲) سوزاندن آمیزه (آمالگام) یا آمیزه‌های (آمالگام‌های) پردازش شده در محیط باز (۳) سوزاندن آمیزه (آمالگام) در مناطق مسکونی؛ و (۴) شستشوی سیانید در رسوب، سنگ معدن یا باطله چیزی که جیوه به آن اضافه شده است بدون پاکسازی اولیه جیوه (پ) اقداماتی برای تسهیل تنظیم و نظام‌مندکردن معدن کاری طلای مقیاس کوچک و استحصال مقدماتی(آرتیزانال) (ت) تخمین اولیه میزان جیوه مصرفی و شیوه‌های به‌کار گرفته شده در معدن کاری طلای مقیاس کوچک و استحصال مقدماتی(آرتیزانال) و فرآوری در سرزمین آن (ث) راهبردهای ترغیب کاهش انتشار و رهاسازی جیوه و همچنین در معرض آن بودن در معدن کاری طلای مقیاس کوچک و استحصال مقدماتی (آرتیزانال) و فرآوری از جمله روشهای بدون جیوه (ج) راهبردهای مدیریت تجارت و جلوگیری از منحرف شدن جیوه و ترکیبات جیوه از منابع محلی و خارجی به سمت استفاده در معدن کاری طلای مقیاس کوچک و استحصال مقدماتی(آرتیزانال) و فرآوری (چ) راهبرهای درگیرکردن ذی‌نفعان در اجراء و توسعه مستمر برنامه اقدام ملی (ح) راهبرد سلامت عمومی در خصوص معدنکاران و خانواده‌های آنها که در معدن کاری طلای مقیاس کوچک و استحصال مقدماتی (آرتیزانال) در معرض جیوه هستند، این راهبردها باید از جمله شامل گردآوری داده‌های بهداشتی، آموزش برای کارکنان مراقبت‌های بهداشتی و بالا بردن آگاهی از طریق تسهیلات بهداشت و سلامت باشد. (خ) راهبردهای جلوگیری از این که جوامع آسیب‌پذیر به ویژه کودکان و زنان در سن باروری، به خصوص زنان باردار در معرض جیوه مورد استفاده درمعدن کاری طلای مقیاس کوچک و استحصال مقدماتی (آرتیزانال) قرار گیرند. (د) راهبردهای ارائه اطلاعات به معدنکاران طلای مقیاس کوچک و استحصال مقدماتی (آرتیزانال) و جوامع تحت تأثیر؛ و (ذ) جدول زمانی برای اجرای برنامه اقدام ملی ۲- هر عضو می‌تواند در برنامه اقدام ملی خود راهبردهای اضافی برای رسیدن به اهداف خود از جمله استفاده یا معرفی استانداردهایی برای معدن کاری طلای مقیاس کوچک و استحصال مقدماتی (آرتیزانال) بدون جیوه و سازوکارهای مبتنی بر بازار یا ابزارهای بازاریابی را درج نماید. پیوست (ت) فهرست منابع نقطه‌ای انتشار جیوه و ترکیبات جیوه در اتمسفر دسته منبع نقطه‌ای نیروگاههای با سوخت ذغالسنگ دیگهای بخار صنعتی با سوخت ذغالسنگ؛ فرآیندهای ذوب و گداختن مورد استفاده در تولید فلزات غیرآهنی؛^۱ تجهیزات زباله سوز؛ تجهیزات تولید پوکه سیمان پیوست (ث) تشریفات داوری و مصالحه بخش اول: تشریفات داوری تشریفات داوری از نظر جزء (الف) بند (۲) ماده (۲۵) این کنوانسیون به شرح زیر است:	
--	--

۱- از نظر این پیوست «فلزات غیرآهنی» شامل سرب، روی، مس و طلای صنعتی است.

پیوست (ب) فرآیندهای تولیدی که در آنها جیوه یا ترکیبات آن به کار می‌رود بخش اول: فرآیندهای مشمول بند (۲) ماده (۵) <table> <tr> <th>فرآیندهای تولیدی که در آنها جیوه یا ترکیبات آن به کار می‌رود</th><th>تاریخ توقف</th></tr> <tr> <td>تولید کلر آلکالی</td><td>۲۰۲۵ (۱۴۰۴)</td></tr> <tr> <td>تولید استالدئید که در آن جیوه یا ترکیبات جیوه به عنوان کاتالیزور استفاده می‌شود.</td><td>۲۰۱۸ (۱۳۹۷)</td></tr> </table> بخش دوم: فرآیندهای مشمول بند (۳) ماده (۵) <table> <tr> <th>فرآیندهای استفاده‌کننده از جیوه</th><th>مقررات</th></tr> <tr> <td>تولید مونومر وینیل کلراید</td><td>اقداماتی که قرار است توسط اعضاء باید اتخاذ شود اما محدود به موارد زیر نمی‌شود:</td></tr> <tr> <td></td><td>۱- کاهش استفاده از جیوه در هر واحد تولیدی تا سال ۲۰۲۰ (۱۳۹۹) تا ۵۰ درصد نسبت به میزان مصرف در ۲۰۱۰ (۱۳۸۹)؛</td></tr> <tr> <td></td><td>۲- ترغیب اقداماتی به منظور کاهش وابستگی به جیوه در معدن کاری مقدماتی؛</td></tr> <tr> <td></td><td>۳- اتخاذ اقداماتی برای کاهش رهاسازی و انتشار جیوه به محیط زیست؛</td></tr> <tr> <td></td><td>۴- حمایت از تحقیق و توسعه در ارتباط با کاتالیست‌ها و فرآیندهای بدون جیوه؛</td></tr> <tr> <td></td><td>۵ - ممنوعیت استفاده از جیوه، پنج سال پس از آنکه فرآهمایی اعضاء تأیید کرده باشد که دسترسی به کاتالیست‌های بدون جیوه، بر اساس فرآیندهای موجود از نظر فنی و اقتصادی امکان‌پذیر است؛</td></tr> <tr> <td></td><td>۶ - ارائه گزارش به فرآهمایی اعضاء در خصوص تلاش‌های خود برای شناسائی و یا توسعه گزینه‌ها و توقف استفاده از جیوه طبق ماده (۲۱)</td></tr> <tr> <td>اتیلات یا متیلات سدیم یا پتاسیم</td><td>اقداماتی که قرار است توسط اعضاء باید اتخاذ شود اما محدود به موارد زیر نمی‌شود:</td></tr> <tr> <td></td><td>۱- اقداماتی جهت کاهش استفاده از جیوه با هدف توقف این نوع استفاده هر چه سریعتر و در ظرف مدت ده سال پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون؛</td></tr> <tr> <td></td><td>۲- کاهش رهاسازی و انتشار جیوه در هر واحد تولیدی تا ۵۰ درصد تا سال ۲۰۲۰ (۱۳۹۹) نسبت به سال ۲۰۱۰ (۱۳۸۹)؛</td></tr> <tr> <td></td><td>۳- ممنوعیت استفاده از جیوه خالص در معدن کاری مقدماتی؛</td></tr> <tr> <td></td><td>۴- حمایت از تحقیق و توسعه در ارتباط بافرآیندهای بدون جیوه؛</td></tr> <tr> <td></td><td>۵ - ممنوعیت استفاده از جیوه، پنج سال پس از آنکه فرآهمایی اعضاء تأیید کرده باشد که فرآیندهای بدون جیوه از نظر فنی و اقتصادی امکان‌پذیر است؛</td></tr> <tr> <td></td><td>۶ - ارائه گزارش به فرآهمایی اعضاء در خصوص تلاشهای خود برای شناسائی و یا توسعه گزینه‌ها و توقف استفاده از جیوه طبق ماده (۲۱)</td></tr> <tr> <td>تولید پلی اورتان با استفاده از کاتالیست جیوه‌ای</td><td>اقداماتی که قرار است توسط اعضاء باید اتخاذ شود اما محدود به موارد زیر نمی‌شود:</td></tr> <tr> <td></td><td>۱- اقداماتی جهت کاهش استفاده از جیوه با هدف توقف این نوع استفاده هر چه سریعتر و در ظرف مدت ده سال پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون؛</td></tr> <tr> <td></td><td>۲- اتخاذ اقداماتی به منظور کاهش وابستگی به جیوه در معدن کاری مقدماتی جیوه؛</td></tr> <tr> <td></td><td>۳- اتخاذ اقداماتی برای کاهش رهاسازی و انتشار جیوه به محیط زیست؛</td></tr> <tr> <td></td><td>۴- تشویق تحقیق و توسعه در ارتباط با کاتالیست‌ها و فرآیندهای بدون جیوه؛</td></tr> <tr> <td></td><td>۵ - ارائه گزارش به فرآهمایی اعضاء در خصوص تلاش‌های خود برای شناسائی و یا توسعه گزینه‌ها و توقف استفاده از جیوه طبق ماده (۲۱)</td></tr> <tr> <td></td><td>بند (۶) ماده (۵) نباید در مورد این فرآیند تولیدی اعمال شود.</td></tr> </table>	فرآیندهای تولیدی که در آنها جیوه یا ترکیبات آن به کار می‌رود	تاریخ توقف	تولید کلر آلکالی	۲۰۲۵ (۱۴۰۴)	تولید استالدئید که در آن جیوه یا ترکیبات جیوه به عنوان کاتالیزور استفاده می‌شود.	۲۰۱۸ (۱۳۹۷)	فرآیندهای استفاده‌کننده از جیوه	مقررات	تولید مونومر وینیل کلراید	اقداماتی که قرار است توسط اعضاء باید اتخاذ شود اما محدود به موارد زیر نمی‌شود:		۱- کاهش استفاده از جیوه در هر واحد تولیدی تا سال ۲۰۲۰ (۱۳۹۹) تا ۵۰ درصد نسبت به میزان مصرف در ۲۰۱۰ (۱۳۸۹)؛		۲- ترغیب اقداماتی به منظور کاهش وابستگی به جیوه در معدن کاری مقدماتی؛		۳- اتخاذ اقداماتی برای کاهش رهاسازی و انتشار جیوه به محیط زیست؛		۴- حمایت از تحقیق و توسعه در ارتباط با کاتالیست‌ها و فرآیندهای بدون جیوه؛		۵ - ممنوعیت استفاده از جیوه، پنج سال پس از آنکه فرآهمایی اعضاء تأیید کرده باشد که دسترسی به کاتالیست‌های بدون جیوه، بر اساس فرآیندهای موجود از نظر فنی و اقتصادی امکان‌پذیر است؛		۶ - ارائه گزارش به فرآهمایی اعضاء در خصوص تلاش‌های خود برای شناسائی و یا توسعه گزینه‌ها و توقف استفاده از جیوه طبق ماده (۲۱)	اتیلات یا متیلات سدیم یا پتاسیم	اقداماتی که قرار است توسط اعضاء باید اتخاذ شود اما محدود به موارد زیر نمی‌شود:		۱- اقداماتی جهت کاهش استفاده از جیوه با هدف توقف این نوع استفاده هر چه سریعتر و در ظرف مدت ده سال پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون؛		۲- کاهش رهاسازی و انتشار جیوه در هر واحد تولیدی تا ۵۰ درصد تا سال ۲۰۲۰ (۱۳۹۹) نسبت به سال ۲۰۱۰ (۱۳۸۹)؛		۳- ممنوعیت استفاده از جیوه خالص در معدن کاری مقدماتی؛		۴- حمایت از تحقیق و توسعه در ارتباط بافرآیندهای بدون جیوه؛		۵ - ممنوعیت استفاده از جیوه، پنج سال پس از آنکه فرآهمایی اعضاء تأیید کرده باشد که فرآیندهای بدون جیوه از نظر فنی و اقتصادی امکان‌پذیر است؛		۶ - ارائه گزارش به فرآهمایی اعضاء در خصوص تلاشهای خود برای شناسائی و یا توسعه گزینه‌ها و توقف استفاده از جیوه طبق ماده (۲۱)	تولید پلی اورتان با استفاده از کاتالیست جیوه‌ای	اقداماتی که قرار است توسط اعضاء باید اتخاذ شود اما محدود به موارد زیر نمی‌شود:		۱- اقداماتی جهت کاهش استفاده از جیوه با هدف توقف این نوع استفاده هر چه سریعتر و در ظرف مدت ده سال پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون؛		۲- اتخاذ اقداماتی به منظور کاهش وابستگی به جیوه در معدن کاری مقدماتی جیوه؛		۳- اتخاذ اقداماتی برای کاهش رهاسازی و انتشار جیوه به محیط زیست؛		۴- تشویق تحقیق و توسعه در ارتباط با کاتالیست‌ها و فرآیندهای بدون جیوه؛		۵ - ارائه گزارش به فرآهمایی اعضاء در خصوص تلاش‌های خود برای شناسائی و یا توسعه گزینه‌ها و توقف استفاده از جیوه طبق ماده (۲۱)		بند (۶) ماده (۵) نباید در مورد این فرآیند تولیدی اعمال شود.	
فرآیندهای تولیدی که در آنها جیوه یا ترکیبات آن به کار می‌رود	تاریخ توقف																																																		
تولید کلر آلکالی	۲۰۲۵ (۱۴۰۴)																																																		
تولید استالدئید که در آن جیوه یا ترکیبات جیوه به عنوان کاتالیزور استفاده می‌شود.	۲۰۱۸ (۱۳۹۷)																																																		
فرآیندهای استفاده‌کننده از جیوه	مقررات																																																		
تولید مونومر وینیل کلراید	اقداماتی که قرار است توسط اعضاء باید اتخاذ شود اما محدود به موارد زیر نمی‌شود:																																																		
	۱- کاهش استفاده از جیوه در هر واحد تولیدی تا سال ۲۰۲۰ (۱۳۹۹) تا ۵۰ درصد نسبت به میزان مصرف در ۲۰۱۰ (۱۳۸۹)؛																																																		
	۲- ترغیب اقداماتی به منظور کاهش وابستگی به جیوه در معدن کاری مقدماتی؛																																																		
	۳- اتخاذ اقداماتی برای کاهش رهاسازی و انتشار جیوه به محیط زیست؛																																																		
	۴- حمایت از تحقیق و توسعه در ارتباط با کاتالیست‌ها و فرآیندهای بدون جیوه؛																																																		
	۵ - ممنوعیت استفاده از جیوه، پنج سال پس از آنکه فرآهمایی اعضاء تأیید کرده باشد که دسترسی به کاتالیست‌های بدون جیوه، بر اساس فرآیندهای موجود از نظر فنی و اقتصادی امکان‌پذیر است؛																																																		
	۶ - ارائه گزارش به فرآهمایی اعضاء در خصوص تلاش‌های خود برای شناسائی و یا توسعه گزینه‌ها و توقف استفاده از جیوه طبق ماده (۲۱)																																																		
اتیلات یا متیلات سدیم یا پتاسیم	اقداماتی که قرار است توسط اعضاء باید اتخاذ شود اما محدود به موارد زیر نمی‌شود:																																																		
	۱- اقداماتی جهت کاهش استفاده از جیوه با هدف توقف این نوع استفاده هر چه سریعتر و در ظرف مدت ده سال پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون؛																																																		
	۲- کاهش رهاسازی و انتشار جیوه در هر واحد تولیدی تا ۵۰ درصد تا سال ۲۰۲۰ (۱۳۹۹) نسبت به سال ۲۰۱۰ (۱۳۸۹)؛																																																		
	۳- ممنوعیت استفاده از جیوه خالص در معدن کاری مقدماتی؛																																																		
	۴- حمایت از تحقیق و توسعه در ارتباط بافرآیندهای بدون جیوه؛																																																		
	۵ - ممنوعیت استفاده از جیوه، پنج سال پس از آنکه فرآهمایی اعضاء تأیید کرده باشد که فرآیندهای بدون جیوه از نظر فنی و اقتصادی امکان‌پذیر است؛																																																		
	۶ - ارائه گزارش به فرآهمایی اعضاء در خصوص تلاشهای خود برای شناسائی و یا توسعه گزینه‌ها و توقف استفاده از جیوه طبق ماده (۲۱)																																																		
تولید پلی اورتان با استفاده از کاتالیست جیوه‌ای	اقداماتی که قرار است توسط اعضاء باید اتخاذ شود اما محدود به موارد زیر نمی‌شود:																																																		
	۱- اقداماتی جهت کاهش استفاده از جیوه با هدف توقف این نوع استفاده هر چه سریعتر و در ظرف مدت ده سال پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون؛																																																		
	۲- اتخاذ اقداماتی به منظور کاهش وابستگی به جیوه در معدن کاری مقدماتی جیوه؛																																																		
	۳- اتخاذ اقداماتی برای کاهش رهاسازی و انتشار جیوه به محیط زیست؛																																																		
	۴- تشویق تحقیق و توسعه در ارتباط با کاتالیست‌ها و فرآیندهای بدون جیوه؛																																																		
	۵ - ارائه گزارش به فرآهمایی اعضاء در خصوص تلاش‌های خود برای شناسائی و یا توسعه گزینه‌ها و توقف استفاده از جیوه طبق ماده (۲۱)																																																		
	بند (۶) ماده (۵) نباید در مورد این فرآیند تولیدی اعمال شود.																																																		

ماده ۱-

۱- یک عضو می‌تواند طبق ماده (۲۵) این کنوانسیون در ابتدا با ارسال اطلاعیه کتبی خطاب به طرف یا طرفهای دیگر اختلاف، به داوری متوسل شود. اطلاعیه باید منضم به بیانیهای در مورد ادعا، به همراه اسناد مؤید ادعا باشد. اطلاعیه مزبور باید موضوع داوری را بیان کند و به ویژه باید شامل موادی از این کنوانسیون باشد که تفسیر یا اجرای آنها، مورد نظر است.

۲- طرف مدعی باید دبیرخانه را از ارجاع اختلاف به داوری به موجب ماده (۲۵) این کنوانسیون آگاه نماید. اطلاعیه باید منضم به اطلاعیه کتبی طرف مدعی، بیانیهای در مورد ادعا و اسناد مؤید ادعای موضوع بند (۱) بالا باشد. دبیرخانه باید اطلاعات دریافتی را به تمام اعضا ارسال نماید.

ماده ۲-

۱- اگر اختلافی طبق ماده (۱) بالا به داوری ارجاع شود، دیوان داوری باید ایجاد شود. دیوان داوری باید شامل سه عضو باشد.

۲- هر طرف اختلاف باید یک داور تعیین نماید و دو داور منتخب باید با توافق، داور سومی را که رئیس دیوان خواهد بود، تعیین نمایند. در اختلاف‌های بین بیش از دو طرف، طرفهای دارای منافع یکسان باید یک داور را به طور مشترک با توافق انتخاب نمایند. رئیس دیوان نباید تبعه هر یک از طرفهای اختلاف باشد یا محل اقامت معمول او در سرزمین یکی از طرفهای مزبور باشد یا در استخدام هر کدام از آنها باشد یا در هر سمت دیگری با موضوع سرو کار داشته باشد.

۳- هر پست بلاتصدی باید با روش توصیف شده برای انتصاب اولیه پُر شود.

ماده ۳-

۱- اگر یکی از طرفهای اختلاف، داور خود را ظرف مدت دو ماه پس از تاریخ دریافت اطلاعیه داوری توسط عضو پاسخگو، تعیین نکند، عضو دیگر می‌تواند دبیرکل سازمان ملل متحد را آگاه نماید و وی باید ظرف دوره دو ماه بعدی انتصاب را انجام دهد.

۲- اگر رئیس دیوان داوری ظرف مدت دو ماه پس از تاریخ انتصاب داور دوم تعیین نشود، دبیر کل سازمان ملل متحد باید بنا به درخواست یک طرف، رئیس را ظرف دوره دو ماه بعدی تعیین نماید.

ماده ۴- دیوان داوری باید تصمیم‌های خود را طبق مفاد این کنوانسیون و حقوق بین‌الملل اتخاذ نماید.

ماده ۵ - دیوان داوری جز در مواردی که طرفهای اختلاف به‌گونه دیگری توافق کنند، باید آیین کار خود را تعیین کند.

ماده ۶- دیوان داوری می‌تواند بنا به درخواست یکی از طرفهای اختلاف، توصیه‌هایی را برای اقدامات موقت مهم حفاظتی نماید.

ماده ۷- هر یک از طرفهای اختلاف باید کار دیوان داوری را تسهیل نماید و به ویژه با استفاده از تمام ابزارهای دراختیار خود باید موارد زیر را انجام دهد:

(الف) در اختیار گذاشتن تمام اسناد، اطلاعات و تسهیلات؛ و
(ب) در صورت لزوم، فراهم آوردن امکان احضار شهود یا کارشناسان و اخذ مدارک آنها

ماده ۸ - طرفهای اختلاف و داوران موظف به حفظ محرمانه بودن هرگونه اطلاعات یا اسنادی هستند که طی جریان رسیدگی دیوان داوری به صورت محرمانه دریافت کرده‌اند.

ماده ۹- هزینه‌های دیوان به‌طور مساوی توسط طرفهای اختلاف تقبل می‌گردد، مگر در مواردی که دیوان داوری به دلیل شرایطی ویژه، به گونه دیگر تعیین نماید. دیوان باید تمام هزینه‌های خود را ثبت و صورت حساب نهائی را به طرفها ارائه نماید.

ماده ۱۰- هر عضوی که از نظر حقوقی در خصوص موضوع مورد اختلاف ذی‌نفع است و ممکن است تحت تأثیر تصمیم قرار گیرد، می‌تواند با موافقت دیوان داوری در جریان رسیدگی مداخله نماید.

ماده ۱۱- دیوان داوری می‌تواند ادعاهای متقابلی را که به‌طور مستقیم خارج از موضوع اختلاف است، استماع نماید و در مورد آنها تصمیم‌گیری کند.

ماده ۱۲- تصمیم‌های دیوان داوری از نظر شکلی و ماهوی باید با رأی اکثریت اعضای آن گرفته شود.

ماده ۱۳-

۱- اگر یکی از طرفهای اختلاف نزد دیوان داوری حاضر نشود یا از موضع خود دفاع نکند، طرف دیگر می‌تواند از دیوان درخواست نماید تا جریان رسیدگی را ادامه بدهد و تصمیم خود را بگیرد. غیبت یک طرف یا قصور یک طرف در دفاع از موضع خود نباید باعث ایجاد مانعی برای جریان رسیدگی شود.

۲- دیوان داوری باید پیش از اتخاذ تصمیم نهائی، قانع شود که ادعا از نظر واقعیت و قانون، مستند است.

ماده ۱۴- دیوان داوری باید تصمیم نهائی خود را ظرف مدت پنج ماه از تاریخی که به طور کامل تشکیل شده است، بگیرد، مگر اینکه تمدید مهلت زمانی را برای دوره‌ای که نباید بیشتر از پنج ماه باشد، ضروری تشخیص دهد.

ماده ۱۵- تصمیم نهائی دیوان داوری باید فقط درخصوص موضوع مورد اختلاف باشد و باید دلایلی را که بر آنها مبتنی است، بیان کند. تصمیم باید شامل نام اعضای که مشارکت داشته‌اند و تاریخ تصمیم نهائی باشد. هر عضو دیوان می‌تواند نظری جدا یا مخالف را در خصوص تصمیم نهائی پیوست نماید.

ماده ۱۶- تصمیم نهائی برای طرفهای اختلاف، لازم‌الاتباع خواهد بود. تفسیر ارائه شده از این کنوانسیون در تصمیم نهائی برای عضو مداخله‌کننده به‌موجب ماده (۱۰) بالا نیز تا حدی که مربوط به موضوعاتی می‌شود که در خصوص آنها، عضو مزبور مداخله کرده است، لازم‌الاتباع خواهد بود. تصمیم نهائی بدون درخواست تجدیدنظر خواهد بود، مگر اینکه طرفهای اختلاف از پیش در مورد تشریفات تجدیدنظر توافق کرده باشند.

ماده ۱۷- هرگونه عدم توافق در ارتباط با تفسیر یا اجرای تصمیم نهائی، بین طرفهایی که ملتزم به تصمیم نهایی طبق ماده (۱۶) بالا بوده‌اند، ممکن است توسط هر کدام از آنها برای تصمیم‌گیری به دیوان داوری که آن را اتخاذ کرده است، ارجاع گردد.

بخش دوم: تشریفات مصالحه

تشریفات مصالحه از نظر بند (۶) ماده (۲۵) این کنوانسیون به شرح زیر است:

ماده ۱- درخواست یک طرف اختلاف مبنی بر تشکیل کمیسیون مصالحه به موجب بند (۶) ماده (۲۵) این کنوانسیون باید به صورت کتبی به دبیرخانه اعلام شود و تصویری از آن به طرف یا طرفهای دیگر اختلاف ارسال گردد. دبیرخانه باید بر این اساس فوری تمام اعضا را آگاه نماید.

ماده ۲-

۱- جز در صورتی که طرفهای اختلاف به گونه دیگری توافق نمایند، کمیسیون مصالحه باید شامل سه عضو، یک نفر به انتخاب هر طرف مربوط و رئیس منتخب به صورت مشترک توسط اعضای مزبور، باشد.

۲- در اختلاف‌های بین بیش از دو عضو، اعضای دارای منافع یکسان باید عضو خود در کمیسیون را به‌طور مشترک با توافق انتخاب نمایند.

ماده ۳- اگر هیچ‌گونه انتصابی از سوی طرفهای اختلاف ظرف مدت دوماه از تاریخ دریافت درخواست کتبی موضوع ماده(۱) بالا به‌وسیله دبیرخانه، انجام نشود، دبیرکل سازمان ملل متحد باید بنا به درخواست هر طرف، انتصاب مزبور را ظرف یک دوره دو ماهه بعدی انجام دهد.

ماده ۴- اگر رئیس کمیسیون مصالحه ظرف مدت دوماه از تاریخ انتصاب دومین عضو کمیسیون انتخاب نشده باشد، دبیرکل سازمان ملل متحد باید بنا به درخواست هر طرف اختلاف، رئیس را ظرف یک دوره دو ماهه بعدی مشخص نماید.

ماده ۵ - کمیسیون مصالحه باید به هر یک از طرفهای اختلاف به شیوه‌ای مستقل و بی‌طرفانه در تلاش آنها برای نیل به حل و فصل دوستانه اختلاف کمک کند.

ماده ۶-

۱- کمیسیون مصالحه می‌تواند جریان رسیدگی مصالحه را به گونه‌ای که مناسب تلقی می‌کند، با درنظرگرفتن شرایط موضوع و نظرهایی که طرفهای اختلاف ممکن است بیان کنند، از جمله هرگونه درخواست برای حل و فصل سریع انجام دهد. کمیسیون می‌تواند در صورت لزوم آیین کار خود را تصویب کند، مگر اینکه طرفها به گونه دیگری توافق نمایند.

۲- کمیسیون مصالحه می‌تواند در هر زمان در طول جریان رسیدگی، پیشنهادها یا توصیه‌هایی را برای حل اختلاف ارائه نماید.

ماده ۷- طرفهای اختلاف باید با کمیسیون مصالحه همکاری نمایند. آنها به ویژه باید تلاش کنند درخواست‌های کمیسیون را برای ارائه اقلام مکتوب، تأمین ادله و شرکت در جلسات برآورده نمایند. طرفها و اعضای کمیسیون مصالحه موظف هستند از محرمانه بودن هرگونه اطلاعات یا اسنادی که در جریان رسیدگی کمیسیون به صورت محرمانه دریافت می‌کنند، حفاظت نمایند.

ماده ۸ - کمیسیون مصالحه باید تصمیم‌های خود را با اکثریت آرای اعضای آن اتخاذ کند.

ماده ۹- کمیسیون مصالحه باید حداکثر دوازده ماه پس از اینکه به‌طور کامل تشکیل شد، گزارشی را به همراه توصیه‌هایی برای حل اختلاف که طرفهای اختلاف آن را با حسن نیت تلقی می‌نمایند، ارائه کند مگر اینکه اختلاف قبلاً حل شده باشد.

ماده ۱۰- هرگونه اختلافی در مورد اینکه کمیسیون مصالحه برای رسیدگی به موضوع ارجاع شده به آن، صلاحیت دارد یا ندارد، باید توسط کمیسیون مورد تصمیم‌گیری قرار گیرد.

ماده ۱۱- هزینه‌های کمیسیون مصالحه باید توسط طرفهای اختلاف به‌طور مساوی تقبل شود، مگر اینکه آنها به‌گونه دیگری توافق کنند. کمیسیون مصالحه باید تمام هزینه‌های خود را ثبت و صورت‌حساب نهائی را به طرفها ارائه نماید.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره منضم به متن کنوانسیون شامل سی و پنج ماده و پنج پیوست در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ هجدهم مردادماه یکهزار و سیصد و نود و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۴/۶/۴ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی